

Unchained
Paardendierenartsen congres

Indoor Friesland

Congres paardendierenartsen

Vrijdag 1 november 2024

**Karin
Hendriks**

Lingehoeve
Oost-Nederland

**Marloes van
der Horst**

Veterinair Centrum
Somerens

Lezing:

**Teamwork makes
the reproduction work**

**Carmen
Scheffer**

Paardenkliniek
de Watermolen

**Willem van
Kampen**

Paardenkliniek
Wolvega

Lezing:

**Koorddansen van röntgen
naar OK - teamwork**

Merijn Zeeman

Wielervederleider en sportief directeur Team
Visma-Lease a bike

Lezing:

**Van de kelder
naar de top**

Edwin Enzerink

Veterinair Centrum Someren

Lezing:

Bienvenue à Paris

**Maarten
Boswinkel**

Dierenhospitaal
Vlssdonk

**Anne
Hiensch**

Lingehoeve
Diergeneeskunde

Lezing:

Van mond tot kont

**Rijk-Jan
Pleijter**

Dier-N-Arsten
Diergeneeskunde

**Waling
Haytema**

Paardenkliniek Wolvega/
Indoor Friesland

Lezing:

Van stal naar team

Willem Greve

Springruiter TeamNL Olympische Spelen 2024

Lezing:

Bienvenue à Paris

Emmelie Scholtens

Dressuurruiter TeamNL Olympische Spelen 2024

Lezing:

Bienvenue à Paris

**Karin
Hendriks**

Lingehoeve
Oost-Nederland

**Marloes van
der Horst**

Veterinair Centrum
Somerens

Lezing:

**Teamwork makes
the reproduction work**

Teamwork makes reproduction work

Marloes van der Horst DVM VC Someren

Karin Hendriks DVM PhD Dipl ECAR Lingehoeve Oost-Nederland, Seldsum
EQ Hendriks

Voortplanting is teamsport

- Vergelijking gemaakt met polosport
- Team bestaat uit 4 spelers
- Wedstrijd bestaat uit 4 speelrondes of chukkers
- Tegenpartij
- Toernooi:
 - Voorronde: het drachtig krijgen van de merrie
 - Halve finale: complicaties tijdens dracht (niet voor vandaag)
 - Finale: geboorte van het veulen

Inlei-
ding

Voor-
ronde

Team

Tegen-
partij

Tweede
ronde

Finale

Team

Tegen-
partij

Tweede
ronde

Afslui-
ting

Verwijzing herziene leidraad

- Groep dierenartsen (10) herschrijven leidraad (oude versie 2000)
- Handvatten
 - Merriebegleiding
 - EF/ET
 - OPU/ICSI
 - Dracht
 - Partus
 - Postpartum
- Publicatie streven voorjaar 2025

Inlei-
ding

Voor-
ronde

Team

Tegen-
partij

Tweede
ronde

Finale

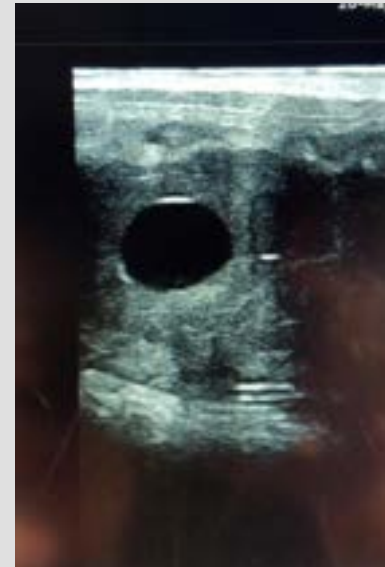
Team

Tegen-
partij

Tweede
ronde

Afslui-
ting

**Voorronde: het drachtig
krijgen van de merrie**

Introductie spelers

1. Eigenaar
2. Dierenarts
3. Hengstenhouder
4. Merrie

Inlei-
ding

Voor-
ronde

Team

Tegen-
partij

Tweede
ronde

Finale

Team

Tegen-
partij

Tweede
ronde

Afslui-
ting

Eigenaar

- Wijze van begeleiden:
 - praktijk
 - hengstenhouder
 - aan huis
- Voorgeschiedenis: eenvoudig of intensief
- Omstandigheden op stal/ management
 - voeding
 - huisvesting
 - licht
 - groep
- Voorlichting
- Keuze voor vers of diepvriessperma
 - reservering

Inlei-
ding

Voor-
ronde

Team

Tegen-
partij

Tweede
ronde

Finale

Team

Tegen-
partij

Tweede
ronde

Afslui-
ting

Dierenarts

- Steeds dezelfde of met meerdere collega's
- Ervaring
- Merrie administratie
- Communicatie

MERRIEKART

Uinge horvit

Naam marja _____

Age of boy _____

Sex ☐ male ☐ female

Color of hair _____

Color of eyes _____

Color of skin _____

Height _____

Weight _____

Address _____

City _____

Country _____

Phone number _____

E-mail address _____

Occupation _____

Marital status _____

Religion _____

Education _____

Language _____

Other information _____

Age of boy _____

Sex ☐ male ☐ female

Color of hair _____

Color of eyes _____

Color of skin _____

Height _____

Weight _____

Address _____

City _____

Country _____

Phone number _____

E-mail address _____

Occupation _____

Marital status _____

Religion _____

Education _____

Language _____

Other information _____

Address _____

City _____

Country _____

Phone number _____

E-mail address _____

Occupation _____

Marital status _____

Religion _____

Education _____

Language _____

Other information _____

Address _____

City _____

Country _____

Phone number _____

E-mail address _____

Occupation _____

Marital status _____

Religion _____

Education _____

Language _____

Other information _____

Hengstenhouder

- Hengst erg druk? Deadline
- Iedere dag beschikbaar (verzend of bedrijfsKI)
- Evt mogelijkheid tot wisselen hengst bij geen succes?
- Zelf rondrijden om te insemineren
- Advies over hengstenkeuze

Inlei-
ding

Voor-
ronde

Team

Tegen-
partij

Tweede
ronde

Finale

Team

Tegen-
partij

Tweede
ronde

Afslui-
ting

Merrie

- Anamnese
 - leeftijd
 - pariteit
 - sport/fokkerij
 - voorgeschiedenis
 - dracht of EF/ET
- Klinisch onderzoek
 - algemeen
 - geslachtsapparaat
 - uitwendig
 - inwendig
- Aanvullend onderzoek

Inlei-
ding

Voor-
ronde

Team

Tegen-
partij

Tweede
ronde

Finale

Team

Tegen-
partij

Tweede
ronde

Afslui-
ting

Klinisch onderzoek

- Algemene indruk
 - fitte, gezonde merrie?
 - in staat een dracht te voldragen?
- Focus op algehele gezondheid, indicatief zijn:
 - gedrag
 - beharing
 - beenstand
 - buikvorm
 - conditie

Inlei-
ding

Voor-
ronde

Team

Tegen-
partij

Tweede
ronde

Finale

Team

Tegen-
partij

Tweede
ronde

Afslui-
ting

Onderzoek geslachtsapparaat

- Uitwendig
 - uitvloeiing
 - stand/sluiting vulva
 - uierontwikkeling
 - abnormaliteiten abdomen

Inlei-
ding

Voor-
ronde

Team

Tegen-
partij

Tweede
ronde

Finale

Team

Tegen-
partij

Tweede
ronde

Afslui-
ting

Onderzoek geslachtsapparaat

- Inwendig - rectaal onderzoek
 - palpatie - grootte, positie, tonus, aanwezigheid structuren/abnormaliteiten
 - uterus
 - ovaria
 - lig. latae
 - cervix
 - echografie - na palpatie

Inlei-
ding

Voor-
ronde

Team

Tegen-
partij

Tweede
ronde

Finale

Team

Tegen-
partij

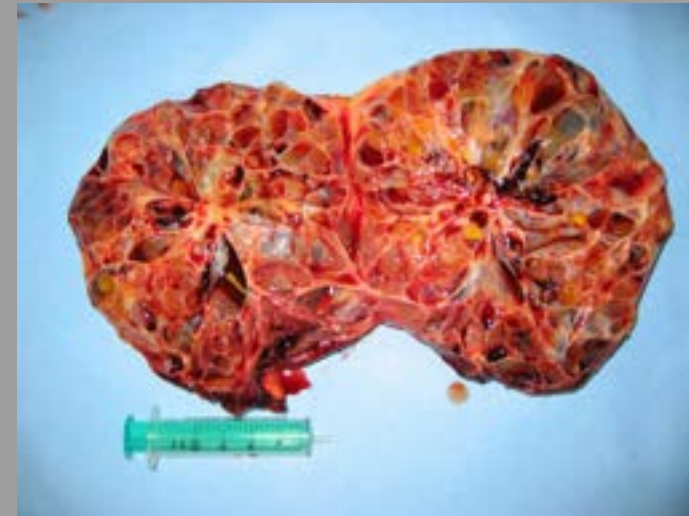
Tweede
ronde

Afslui-
ting

De tegenpartij

1. Hengst
2. Gezondheid merrie
3. Geslachtsapparaat merrie
4. Koerier

Inlei-
ding

Voor-
ronde

Team

Tegen-
partij

Tweede
ronde

Finale

Team

Tegen-
partij

Tweede
ronde

Afslui-
ting

Hengst

- Diepvries; 1 of meerdere rietjes?
- Kwaliteit
- Moeilijke beschikbaarheid
 - bijv. 3-4 dgn per week,
 - buitenland: 2 dgn vtv bestellen
- BedrijfsKI

Inlei-
ding

Voor-
ronde

Team

Tegen-
partij

Tweede
ronde

Finale

Team

Tegen-
partij

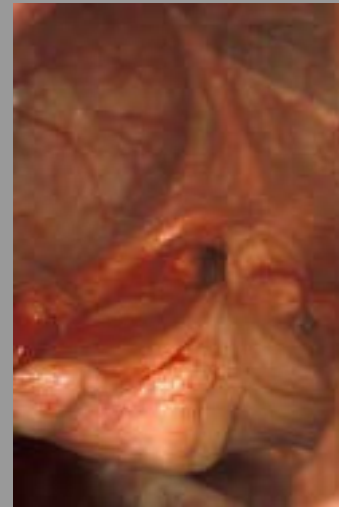
Tweede
ronde

Afslui-
ting

Gezondheid merrie

- Anamnese, klinisch onderzoek, aanvullend onderzoek
 - PPID
 - ziekte - chronisch hoefbevangen
 - moeizame partus - schade geslachtsapparaat
 - chemische castratie - inactieve ovaria

Inlei-
ding

Voor-
ronde

Team

Tegen-
partij

Tweede
ronde

Finale

Team

Tegen-
partij

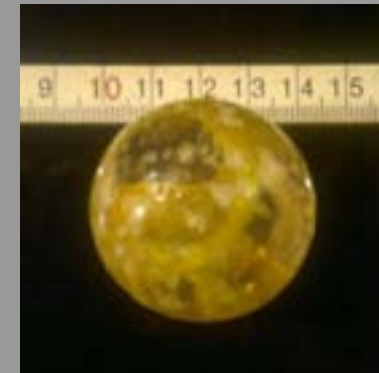
Tweede
ronde

Afslui-
ting

Geslachtsapparaat merrie

- Conformatie vulva
- Abnormaliteiten uterus - vrij vocht intra-uterien, cystes, afwijkende massa IU (leiomyoom, knikker)
- Anovulatoir

Inlei-
ding

Voor-
ronde

Team

Tegen-
partij

Tweede
ronde

Finale

Team

Tegen-
partij

Tweede
ronde

Afslui-
ting

Koerier

- Uitvallen koeling
- Files
- Verkeerde levering

Inlei-
ding

Voor-
ronde

Team

Tegen-
partij

Tweede
ronde

Finale

Team

Tegen-
partij

Tweede
ronde

Afslui-
ting

Nieuwe speelrondes

- Succesformule niet wijzigen
- Wat als het minder goed gaat → andere strategie
 - Hengst(enhouder)
 - Eigenaar
 - Dierenarts
 - Merrie

Inlei-
ding

Voor-
ronde

Team

Tegen-
partij

Tweede
ronde

Finale

Team

Tegen-
partij

Tweede
ronde

Afslui-
ting

Hengst

- Zelfde hengst
- Controle sperma na ontvangst/voor KI
- Wisseling hengst (overleg hengstenhouder)
- Vers ipv diepvries, evt diep IU

Inlei-
ding

Voor-
ronde

Team

Tegen-
partij

Tweede
ronde

Finale

Team

Tegen-
partij

Tweede
ronde

Afslui-
ting

Eigenaar

- Management verbeteren
- Goede communicatie
- Open staan voor verandering

Inlei-
ding

Voor-
ronde

Team

Tegen-
partij

Tweede
ronde

Finale

Team

Tegen-
partij

Tweede
ronde

Afslui-
ting

Dierenarts

- Intensievere opvolging
- Aanvullend onderzoek
 - slijmmonster
 - biopt
 - hysteroscopie
- Andere technieken: EF/ET, OPU/ICSI

Inlei-
ding

Voor-
ronde

Team

Tegen-
partij

Tweede
ronde

Finale

Team

Tegen-
partij

Tweede
ronde

Afslui-
ting

Merrie

- Ovulatie inductie - streven naar 1 inseminatie per cyclus
- Controle ov 24u na KI
- Evt. flush na KI
- Oviducten behandelen
- Progesteron bepalen vanaf D5 +/- (Regumate)

Inlei-
ding

Voor-
ronde

Team

Tegen-
partij

Tweede
ronde

Finale

Team

Tegen-
partij

Tweede
ronde

Afslui-
ting

Inlei-
ding

Voor-
ronde

Team

Tegen-
partij

Tweede
ronde

Finale

Team

Tegen-
partij

Tweede
ronde

Afslui-
ting

Finale: geboorte van het veulen

Nieuw team

1. Merrie
2. Eigenaar
3. Dierenarts
4. Veulen

Inlei-
ding

Voor-
ronde

Team

Tegen-
partij

Tweede
ronde

Finale

Team

Tegen-
partij

Tweede
ronde

Afslui-
ting

Merrie

- Gelukkig gaat het vaak goed
- Uitdrijvingsfase 20-30 min
- Is het haar eerste veulen?
- Is ze aan de tijd?
- Heeft ze geen placentitis of andere problemen gehad?
- Genoeg uier en/of melk?

Inlei-
ding

Voor-
ronde

Team

Tegen-
partij

Tweede
ronde

Finale

Team

Tegen-
partij

Tweede
ronde

Afslui-
ting

Eigenaar

- Bekend met partus of eerste keer
- Weten wanneer bellen
- Zelf handig
- Goed voorbereid met juiste materialen
- Camera/ singel/ zender
- Voorlichting door de dierenarts

Inlei-
ding

Voor-
ronde

Team

Tegen-
partij

Tweede
ronde

Finale

Team

Tegen-
partij

Tweede
ronde

Afslui-
ting

Dierenarts

- Afstand tot klant
- Ervaring
- Spullen snel en makkelijk bijeen (verloskoffer)
- Thuis vs op de kliniek
- Snelle inschatting voor evt doorsturen

Veulen

- Goed gezond
- Normaal gedrag:
 - Na seconden al sternaal
 - Zuigreflex / alert na 15-30 min
 - Staan en zoeken naar uier binnen 1 uur
 - Drinken binnen 3 uur
 - Drinken 5-7 keer per uur, 10% gewicht in 1e 24 uur, 23% op dag 2
 - Meconium binnen 4 uur, urine binnen 6 (hengst) - 11 (merrie) uur

Inlei-
ding

Voor-
ronde

Team

Tegen-
partij

Tweede
ronde

Finale

Team

Tegen-
partij

Tweede
ronde

Afslui-
ting

Tegenstanders

- Placentitis 📄 red bag
- Pre/dysmatuur
- Te laat opgemerkt door eigenaar
- Merrie aan de grond, niet meer in de berediging krijgen

Inlei-
ding

Voor-
ronde

Team

Tegen-
partij

Tweede
ronde

Finale

Team

Tegen-
partij

Tweede
ronde

Afslui-
ting

Placentitis

- Symptomen
 - Abortus, te vroeg opuiëren (met evt. melkproductie), vaginale uitvloeiing
 - Premature veulens\afwijkende placenta
 - Sterfte bij pasgeboren veulen
 - Symptoomloos
- Diagnose
 - CTUP: 4 mm tussen 4 en 8 mnd naar 1-1,2 bij geboorte
 - CTUP > 1,2 op 9 maanden/ >1,5 op 11 maanden is teveel
 - Loslating placenta, pus

Placentitis - vervolg

- Oorzaak
 - Bij 90 % ascenderende infectie
 - Strep Equi Zooepidemicus
 - E coli, Pseudomonas aeruginosa, Klebsiella Pneumoniae
 - Nocardioform
- Behandeling
 - Antibiotica
 - Ontstekingsremmers
 - Regumate
 - Tocolytica

Inlei-
ding

Voor-
ronde

Team

Tegen-
partij

Tweede
ronde

Finale

Team

Tegen-
partij

Tweede
ronde

Afslui-
ting

Pre-/dysmatuur veulen

- Als gevolg van placentitis / te lang durende geboorte
- Echt te vroeg geboren (<320dgn)
- Uiterlijke kenmerken veulen zijn typerend, maar ook inwendige organen dysmatuur
- Slap, sloom, ontbreken zuigreflex, verbening gewrichten
- Behandeling op kliniek

Inlei-
ding

Voor-
ronde

Team

Tegen-
partij

Tweede
ronde

Finale

Team

Tegen-
partij

Tweede
ronde

Afslui-
ting

Te laat opgemerkt

- Leeft het veulen nog?
 - Hoe is de merrie eraan toe?
 - Is het veulen anatomisch normaal?
 - Ligging veulen?
 - Normale verlossing nog mogelijk of keizersnede
 - Foetotomie
-
- Opvolging van de merrie!

Inlei-
ding

Voor-
ronde

Team

Tegen-
partij

Tweede
ronde

Finale

Team

Tegen-
partij

Tweede
ronde

Afslui-
ting

Merrie niet meer in de benen te krijgen

- Wat is de oorzaak?
 - Uitputting
 - Fysiek niet mogelijk
 - Koliek
- Ondersteunende therapie
 - Vocht
 - Pijnstilling
 - Kluisters
 - Intensieve nazorg (AB, NSAID's, laxeren)
 - Frequentie controle geslachtsapparaat

Inlei-
ding

Voor-
ronde

Team

Tegen-
partij

Tweede
ronde

Finale

Team

Tegen-
partij

Tweede
ronde

Afslui-
ting

Geen 2^e ronde ☹️ - verlenging

- Lukt het niet thuis → doorverwijzing kliniek

Inlei-
ding

Voor-
ronde

Team

Tegen-
partij

Tweede
ronde

Finale

Team

Tegen-
partij

Tweede
ronde

Afslui-
ting

Afsluiting

- Herziene leidraad - uitgave 2025

Bespreken fertiliteit, MVT (EF/ET, OPU/ICSI), drachtige merrie, postpartum

Inlei-
ding

Voor-
ronde

Team

Tegen-
partij

Tweede
ronde

Finale

Team

Tegen-
partij

Tweede
ronde

Afslui-
ting

Bedankt voor de aandacht!

Vragen?

**Maarten
Boswinkel**

Dierenhospitaal
Visdonk

**Anne
Hiensch**

Lingehoeve
Diergeneeskunde

Lezing:

Van mond tot kont

Unchained

Paardendierenartsen congres

Van Mond tot Kont

Anne Hiensch, *Academy of Equine Dentistry*
Lingehoeve Diergeneeskunde, Lienden

Maarten Boswinkel, *Spec. KNMvD Eq. Int. Med*
Dierenhospitaal Visdonk, Roosendaal

Lingehoeve DIERGENEESKUNDE

Wat zijn de gevolgen van gebitsafwijkingen voor de rest van het paard?

Unchained
Paardendierenartsen congres

Indoor Friesland
Congres paarden-
dierenartsen

Wetenschappelijk programma wat bestaat uit lezingen die verzorgd worden door eigen sprekers over onder andere orthopedie, (interne) inwendige ziekten, gynaecologie en chirurgie.

Lezing:
Van mond tot kont

Vrijdag 1 november
10.15 - 11.00 uur

Spreker
Anne Hiensch
Lingehoeve
Diergeneeskunde

Westcord WTC Hotel
Heliconweg 52, 8914 AT Leeuwarden

Unchained
Paardendierenartsen congres

Indoor Friesland
Congres paarden-
dierenartsen

Wetenschappelijk programma wat bestaat uit lezingen die verzorgd worden door eigen sprekers over onder andere orthopedie, (interne) inwendige ziekten, gynaecologie en chirurgie.

Lezing:
Van mond tot kont

Vrijdag 1 november
10.15 - 11.00 uur

Spreker
Maarten Boswinkel
Dierenhospitaal
Visdonk

Westcord WTC Hotel
Heliconweg 52, 8914 AT Leeuwarden

De Mond

Wat moet die mond doen?

Voedsel selecteren

Kauwen

Hoe kauwt een paard?

De essentie van kauwen

Passief openen

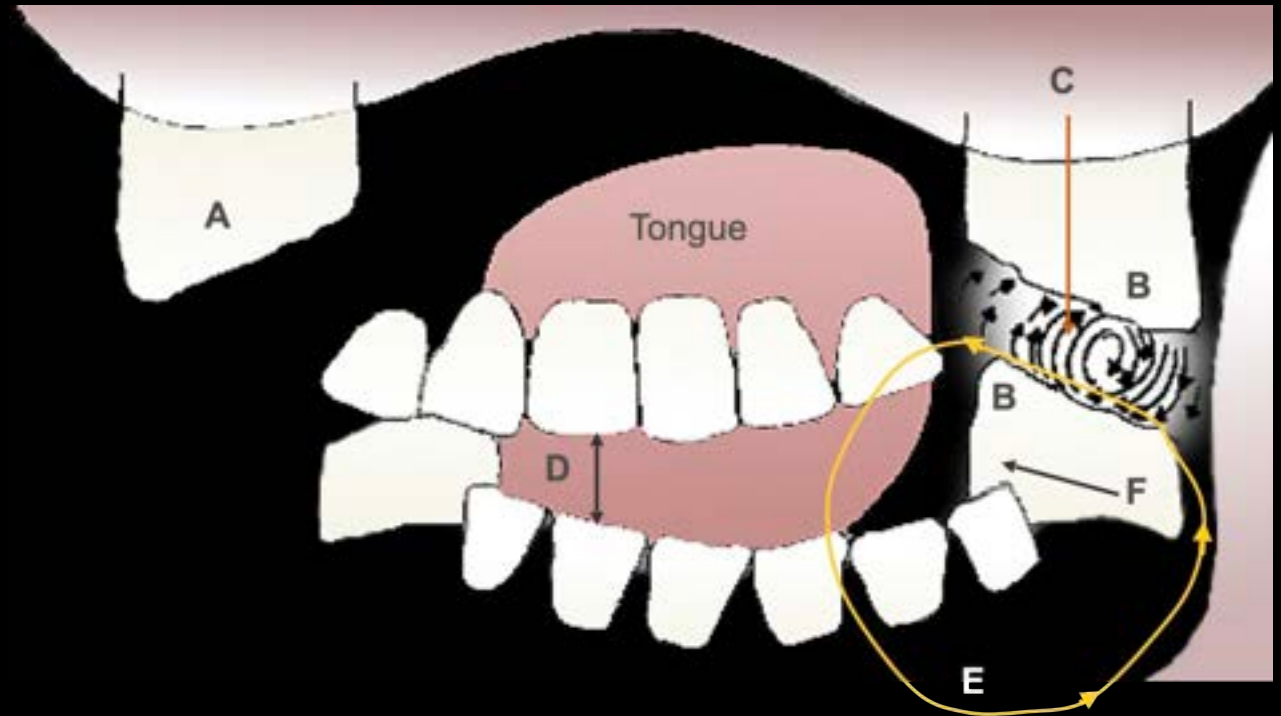
Actief zijwaarts

Actief sluiten/power stroke

Opnieuw

Voorkeurskant om te starten

Wisselt 15-50 min

De essentie van kauwen

Axial flow

Oppervlak
vergroten

Mengen met
speeksel

Fijn genoeg om
door te slikken?!

Levenslang

Korte even lange kronen.

Juiste hoek van de kiezen tov elkaar

Kiezen dicht tegen elkaar aan.

Gezond pulpa systeem.

Gezond tandvlees

Gezond cement.

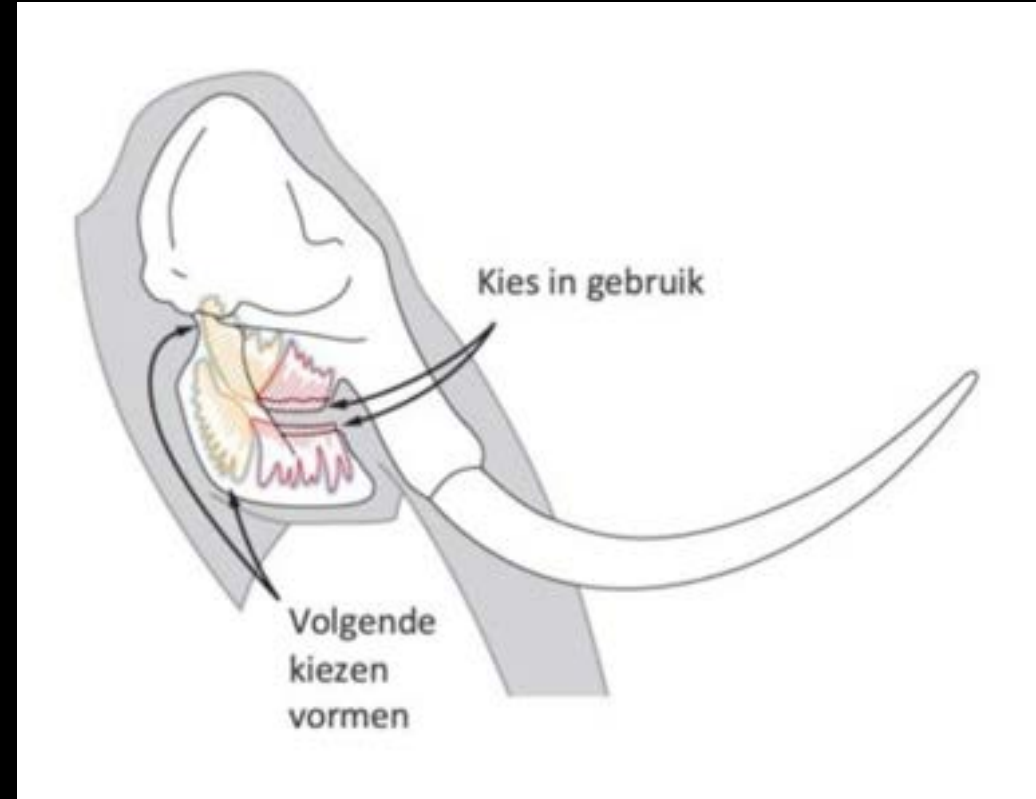
Eenheid

Functionele kiezen rij

Functioneren als 1 kies

Eenheid

Verstoring geeft problemen

Hoeveelheid onbelangrijker

Behoud balans

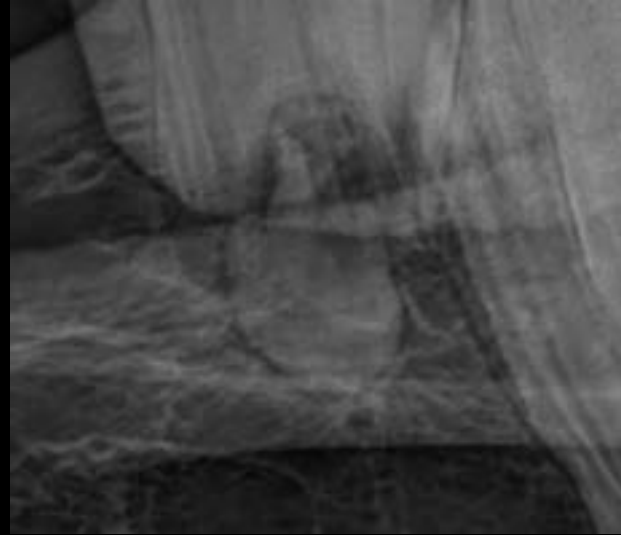
Hoe?

Oorzaak verstoring eenheid

Aangeboren:

- Malpositie
- Ongelijke kwaliteit kroon

Verkregen:

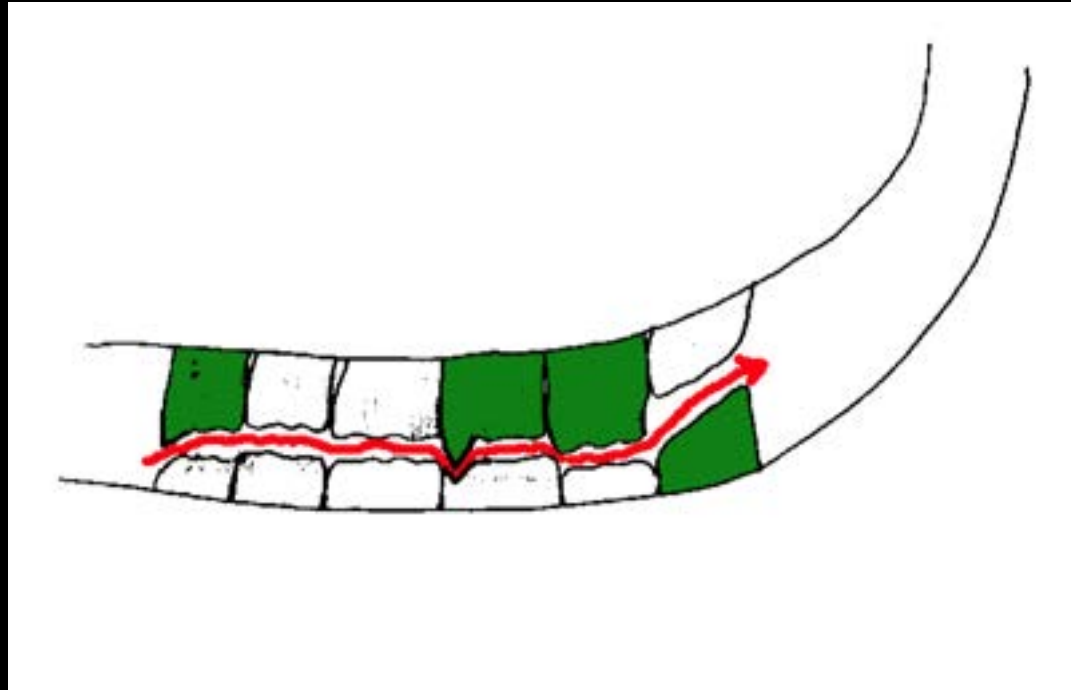
- Kroonfx, pulpitis
- Driften

Elk paard maakt proppen

Een goed gekauwde prop wordt doorgeslikt/Een onvoldoende gekauwde prop wordt uitgespuugd

Grove/fijne proppen

Herkennen, Hoe?

Kan dit paard eten?

Doet ze er langer over?

Heeft ze pijn?

Nergens zwellingen

Moeten we haar onderzoeken?

Functionele kiezenrij

En nu?

Wat is er veranderd?

Functioneel?

Onvoldoende kauwen: Pijn

Acute pijn

Kieswortelontsteking
(jong paard)

Diastasen

Trauma/Fracturen/Dopp
en

Tong

Chronische pijn

Onvoldoende kauwen

Totaal verlies functie gebit

Langzaam ontstaan, compensatie

Alle kiezen expired, mobiel, onvoldoende kiezen tegenover elkaar, totaal verlies van tandvlees en alveolair bot.

Onvoldoende kauwen

Combinatie van pijn
component en functie
verlies

Meest voorkomend

Silent Sufferer

Een paard spuugt eten pas uit als het zo slecht gekauwd is, dat het echt niet meer doorgeslikt kan worden.

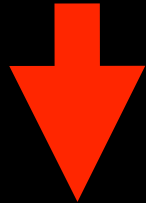
Tussen goed kauwen en proppen uitspugen zitten veel paarden die slecht kauwen, maar dus geen proppen maken!

Wat heeft dat voor gevolgen?

Zichtbare gevolgen van slecht kauwen

- Langzamer en/of ongelijk matig kauwen
- Mest verandert
- Voer valt uit de mond
- Proppen maken/in de voerbak/stal
- Body Condition Score

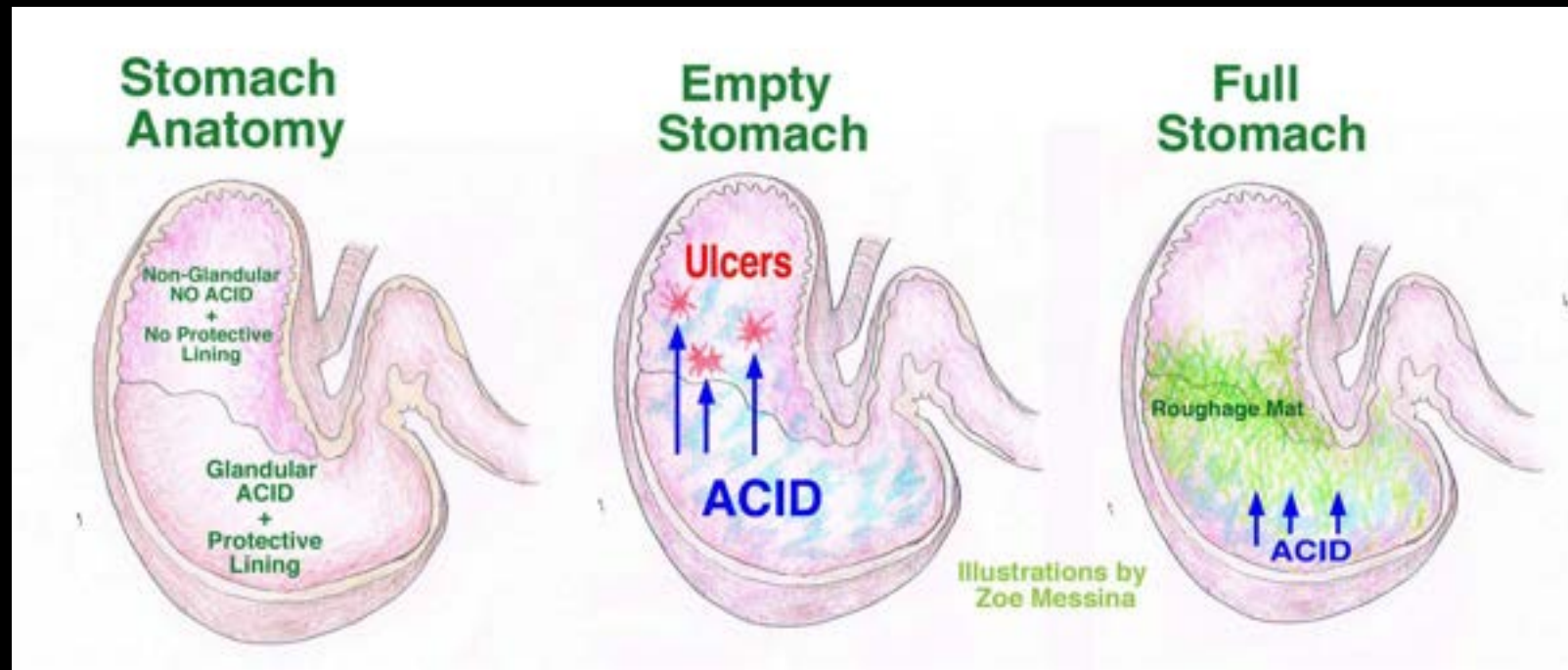
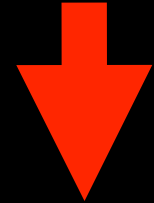
Functioneel

- Acute pijn
 - geen ruwvoer eten
 - speekselvloed?
- Chronische pijn/ functie verlies
 - slecht verteerd ruwvoer wordt doorgeslikt
 - verminderde speeksel productie
 - verminderde menging met speeksel

Consequences - Acuut

- Speekselproductie
 - Maagvulling
 - **Maagzweren**
-
- Minder verkleining voer
 - **Slokdarmobstructie**

Pathofysiologie - ESGD

Equine Squamous Gastric Disease

- Blootstelling aan zuur (HCl)!!!!
 - pH, duur en dosisafhankelijk
- Vluchtige vetzuren, lactaat (fermentatie NSC)
- Weldege...
- Arbeid

Pathofysiologie - EGGD

Equine Glandular Gastric Disease

- Verandering in natuurlijk beschermende barrière
 - Samenstelling en aanmaak mucus
 - Bicarbonaat
 - Doorbloeding mucosa

Risicofactoren ESGD/EGGD

- Consensus Statement ECEIM 2015

- Voeding

- Hoeveelheid hooi

- Voerfrequentie

- Hoog suiker/zetmaal gehalte (NSC)

- Weidegang - samenstelling gras / koppel

- Stereotype gedrag stress

- Intensiteit arbeid - absoluut / relatief

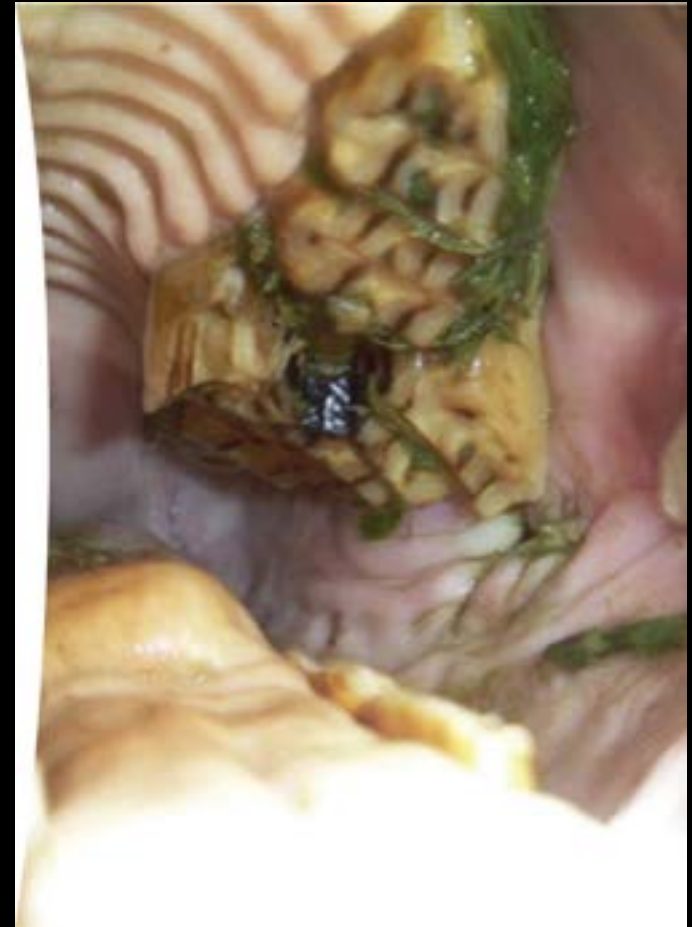
Review > Animals (Basel). 2023 Apr 5;13(7):1261. doi: 10.3390/ani13071261.

Equine Gastric Ulcer Syndrome: An Update on Current Knowledge

Jessica Vokes ¹, Amy Lovett ¹, Benjamin Sykes ¹

Consequenties - Chronisch

- Minder verkleining van voer / Minder voorvertering
 - **Vertraagde maaglediging/obstipatie, dunne darm**
- Meer doorstroom naar dikke darm
 - Fermentatiestoornissen
 - Vertraagde passage (**slechte verteerde mest**)
 - Mal-absorptie / Maldigestie
 - **Mestwateren**
- (Obstipatie) **Koliek** en Body Condition Score

Gastro-endoscopy

primary gastric impaction

Tot slot

Scoor de mest !!!

> J Equine Vet Sci. 2018 May;64:77-80. doi: 10.1016/j.jevs.2018.02.016. Epub 2018 Feb 28.

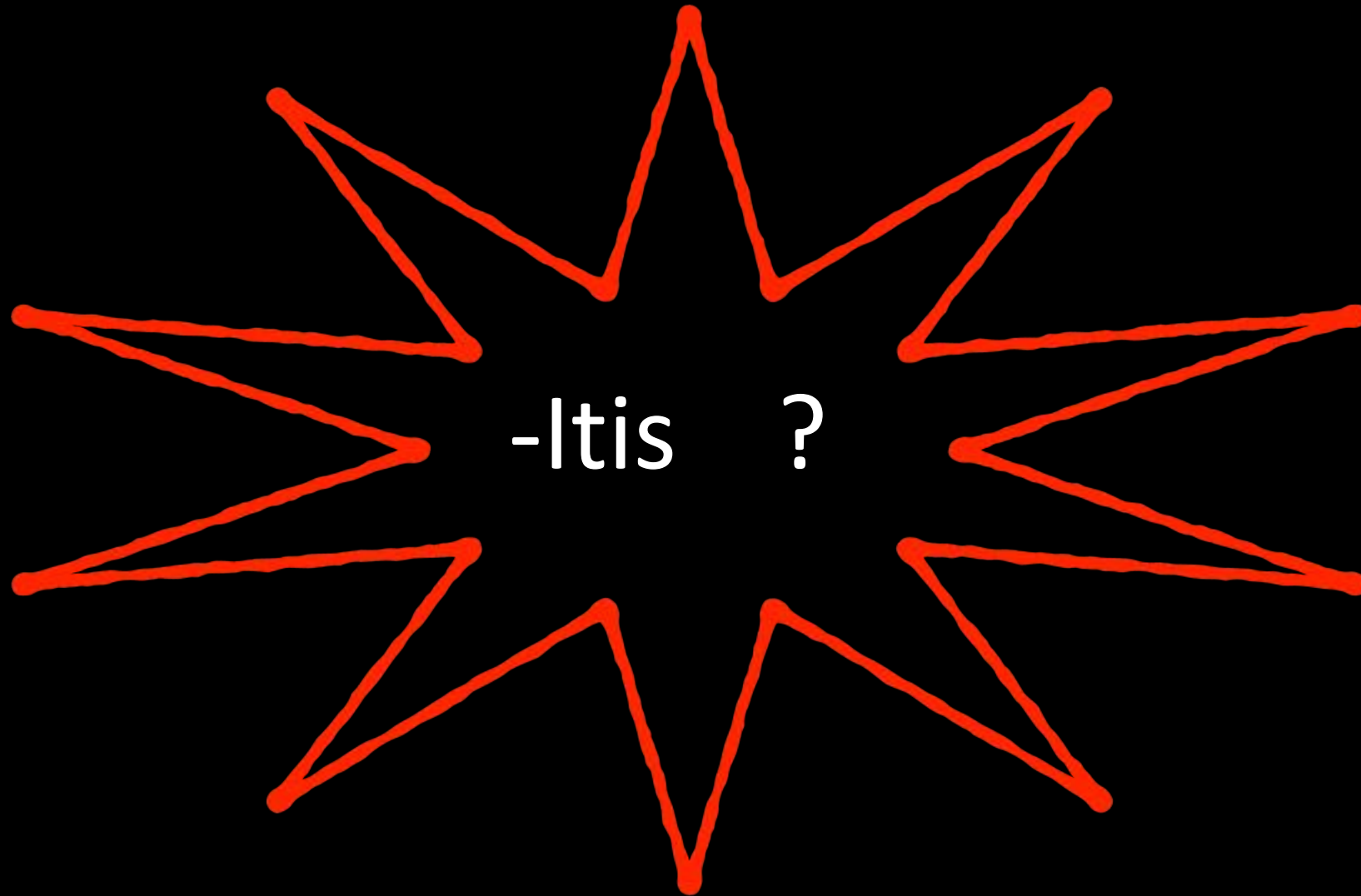
Effect of Dental Correction on Fecal Fiber Length in Horses

Paula Alessandra Di Filippo ¹, Verônica Vieira ², Diogo Almeida Rondon ³, Célia Raquel Quirino ²

Gebitsbehandeling resulteerde in significante ($P < .05$) reducties in vezellengte (FFL). Gebitsbehandeling suggereert dat de kauwefficiëntie verbetert en de veellengte in de mest kan worden gebruikt om de ondermeer de gebitskwaliteit van paarden te beoordelen

Maar er is meer mis.....of niet

Orale inflammatie

- Diastasen
- Pulpitis jong paard
- Pulpitis, alveolitis ouder paard
- Fistels
- Sinusitis
- EOTRH

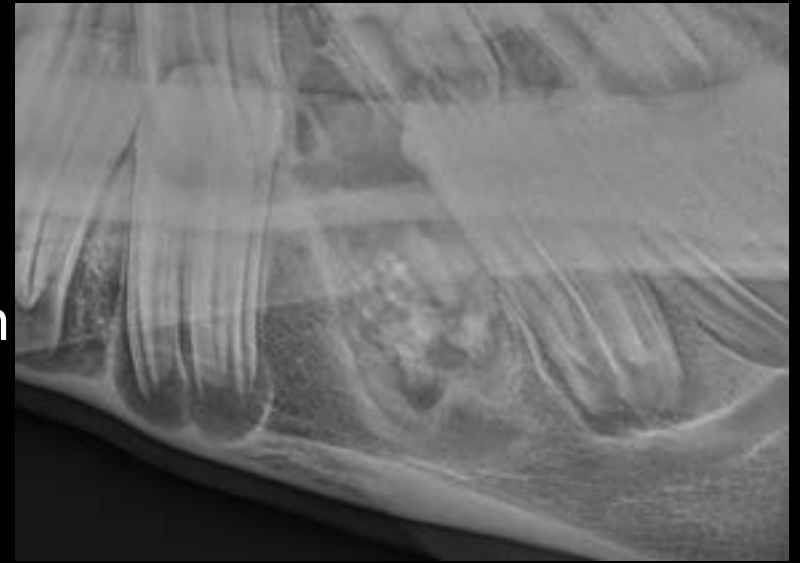
EOTRH

- Bekend: geen klachten, pas als snijtanden weg zijn zien de eigenaren verschil
- Is dat enkel pijn? of hebben deze paarden ook bacteriëmie?

Pulpitis

- Perioden van koorts
- Perioden van slecht eten. Virus?
- Heel vaak geen klachten in anamnese
- Toch knappen deze paarden na behandeling enorm op. Pijn?

Anachoresis

- Jonge paarden <10 jaar
- Beide zijden kieswortelontsteking, zelfde nummer.
- Tand eerst dood?
Oorzaak?
- Anachoresis?

[tandheelkunde] besmetting van een dode tand door een transiente bacteriemie (korte periode met bacterien in het bloed), analoog aan de biologische betekenis: de gewoonte van een dier om in holtes of spleten te leven om zodoende predatoren te ontwijken.

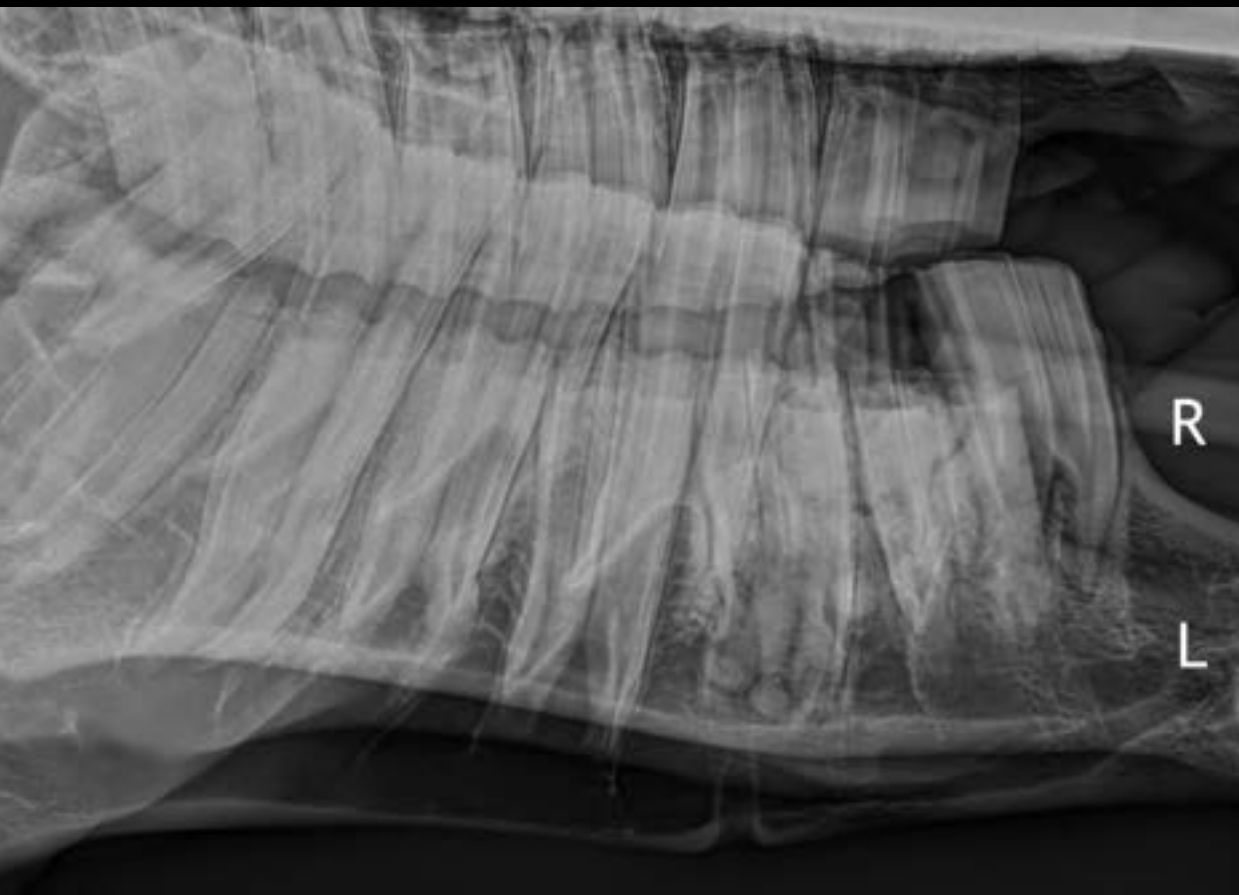
**A PATHOLOGICAL, HISTOLOGICAL AND
ULTRASTRUCTURAL STUDY OF
DISEASED EQUINE CHEEK TEETH**

IAN THOMAS DACRE
B.V.Sc. M.R.C.V.S.

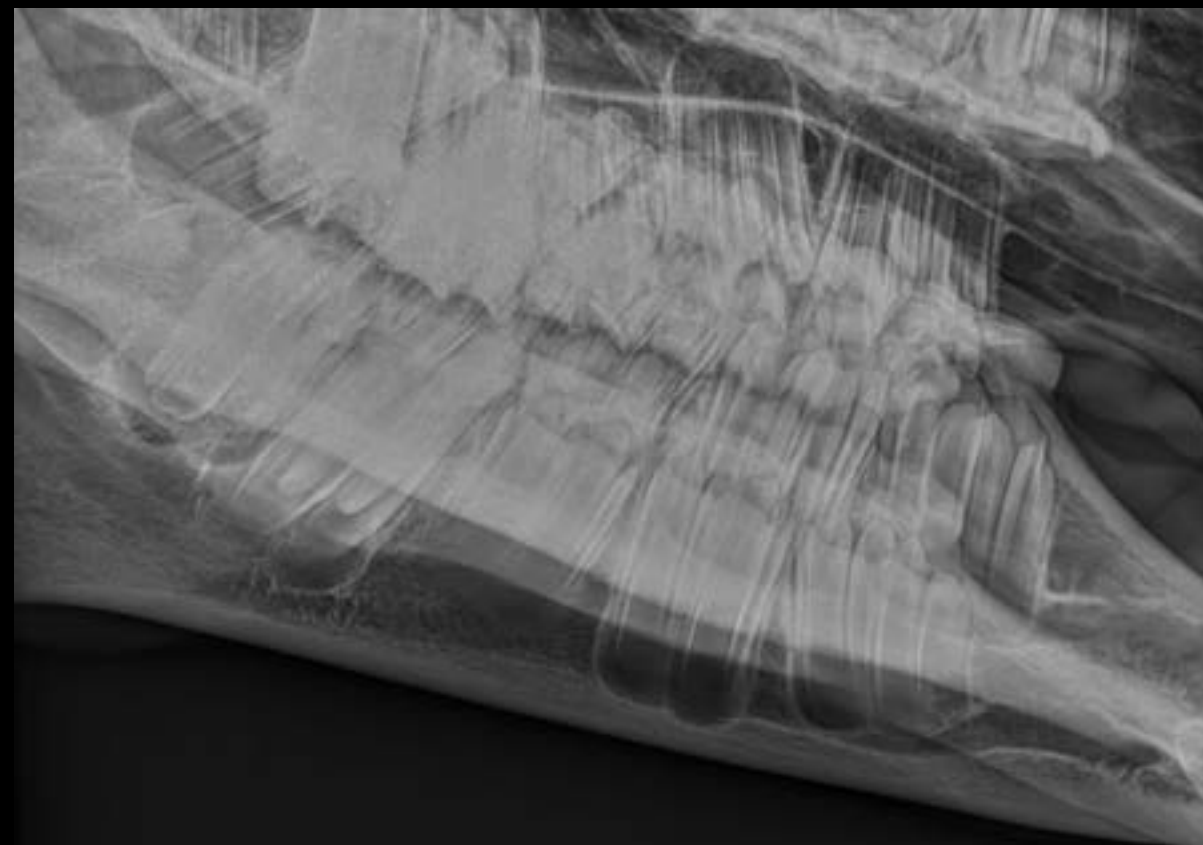
6

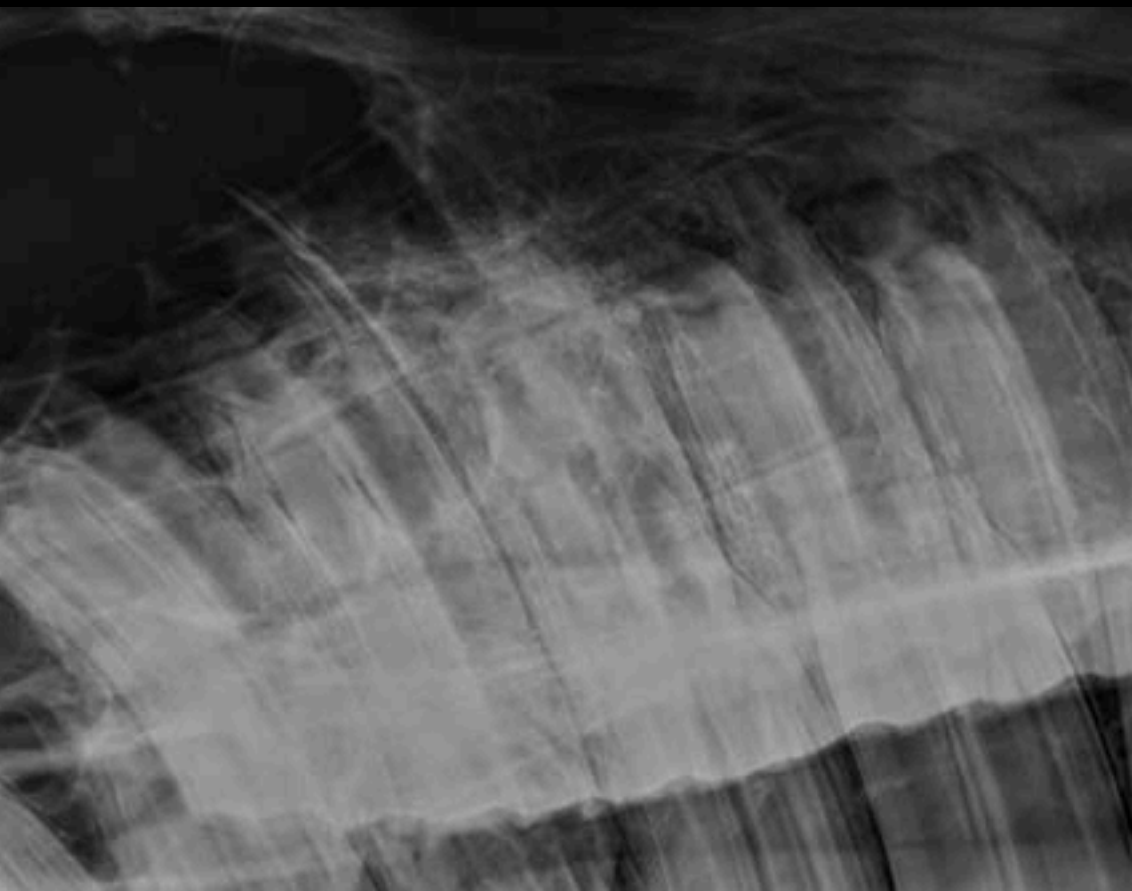
7

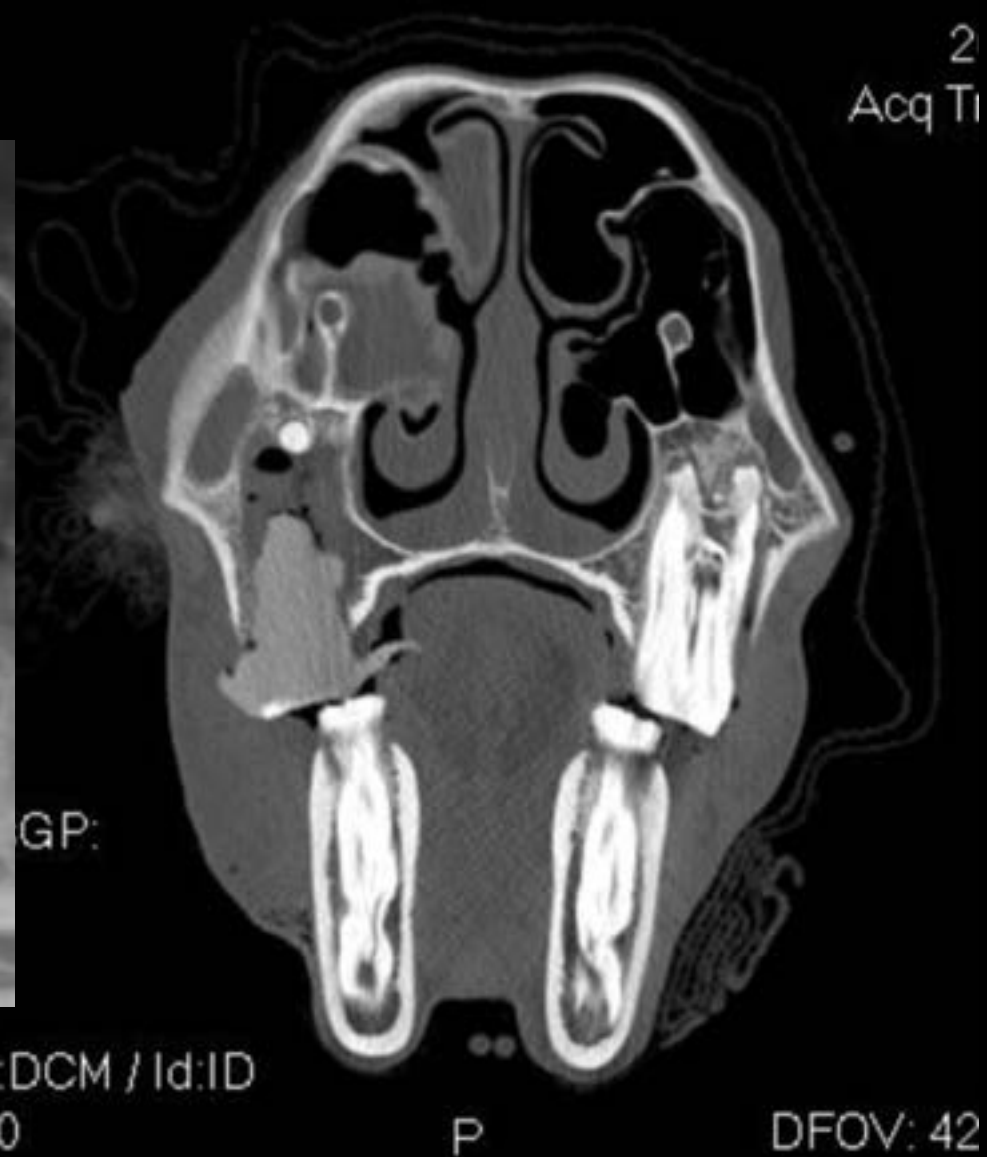
9

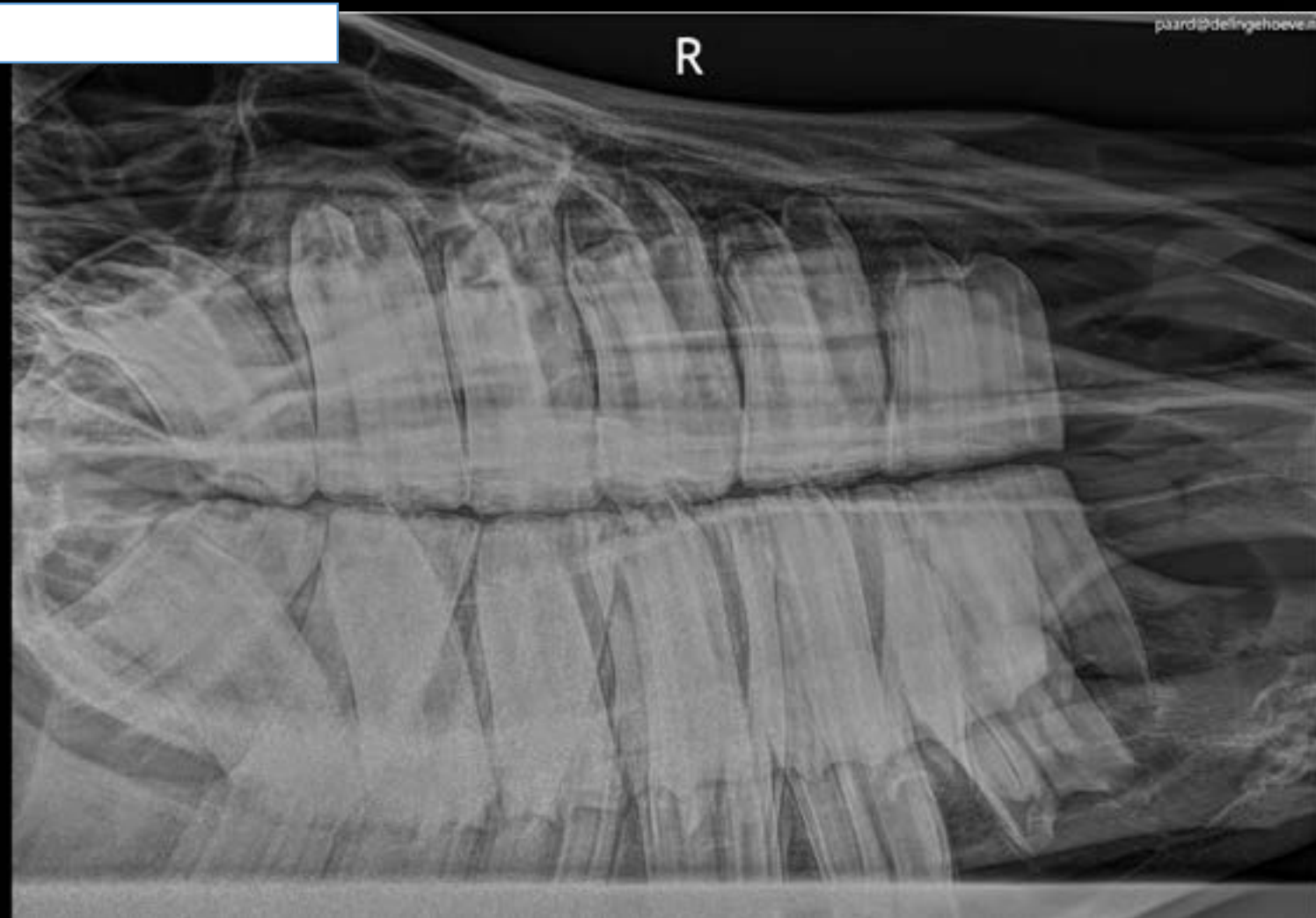
9

9

10

8 en 11

Nog niet compleet

Maxillaire 9 over vertegenwoordigd

Veel pathologieën gespiegeld

7 en 9/oorzaak gevolg?

Gevolgen

Paard:

Zien regelmatig pulpitis zonder afwijkingen aan de kroon.

Als een ontstoken kies een volgende pulpitis kan veroorzaken, wat kan er dan nog meer?

Feiten

Humaan

- Periodontitis -> DM, HV-ziekten, HMS, RA, Kanker, Alzheimer
- Exodontie -> bacteriëmie -> infectie hart, luchtwegen, gewrichten, hersenen

REVIEW ARTICLE

Periodontology 2000

WILEY

Clinical and public health implications of periodontal and systemic diseases: An overview

Robert J. Genco¹ | Mariano Sanz²

¹Departments of Oral Biology, and Microbiology and Immunology, and Center for Microbiome Research, University at Buffalo, New York, USA

²ETEP (Etiology and Therapy of Periodontal Diseases) Research Group, University Complutense, Madrid, Spain

Correspondence

Mariano Sanz, ETEP (Etiology and Therapy of Periodontal Diseases) Research Group, University Complutense, Madrid, Spain.

Email: marianosanz@odon.ucm.es

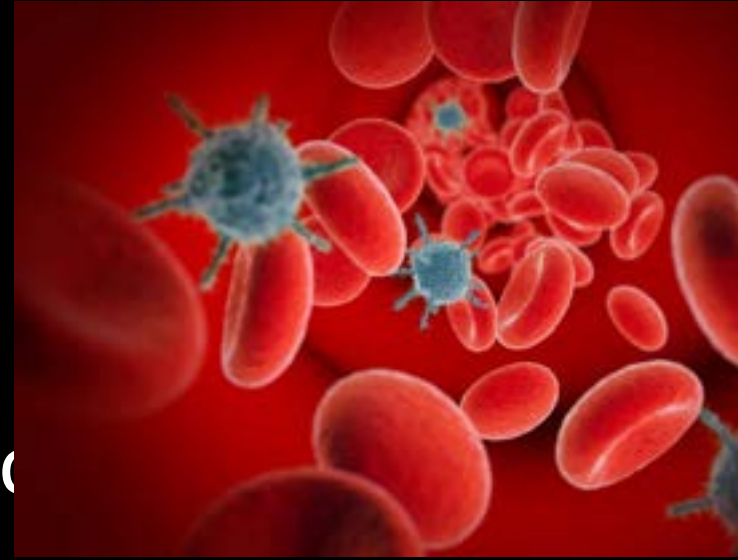
Veterinair

Association of periodontal disease with systemic health indices in dogs and the systemic response to treatment of periodontal disease

Jennifer E. Rawlinson, DVM, DAVDC; Richard E. Goldstein, DVM, DACVIM;
Alexander M. Reiter, Dipl Tzt, Dr med vet, DAVDC; Daniel Z. Attwater, BS; Colin E. Harvey, BVSc, DAVDC, DACVS

- Honden/katten (nierziekten, pneumonie)
- Paarden
 - Specialisatie
 - Technieken, apparatuur
 - Oudere paarden vs. parodontitis

Exodontie vs. Bacteriëmie

- **Bacteriëmie:** bacteriën in de bloedbaan aantoonbaar
 - Verbreking van het periodontale ligament, vasculaire- en lymfevaten en/of drukvariaties door manipuleren
- **Humaan**
 - Exodontie behoort tot de chirurgische ingrepen met het hoogste risico op de ontwikkeling van bacteriëmie bij mensen*
- Aerobe (Streptococcen, Actinobacillus) en anaerobe (Fusobacterium, Prevotella spp.)

- Prevalentie van bacteriëmie tijdens tandheelkundige chirurgie

- 50-95% humaan
- 30-100% bij honden
- 90% bij paarden

- 50% microflora

- GEEN kweek mogelijk (vaak anaeroben)
- Next-Generattion Sequencing (16S rRNA amplicon sequencing)

- Intravasculaire bacteriën worden meestal binnen 10-20 minuten uit de bloedbaan verwijderd door het RES

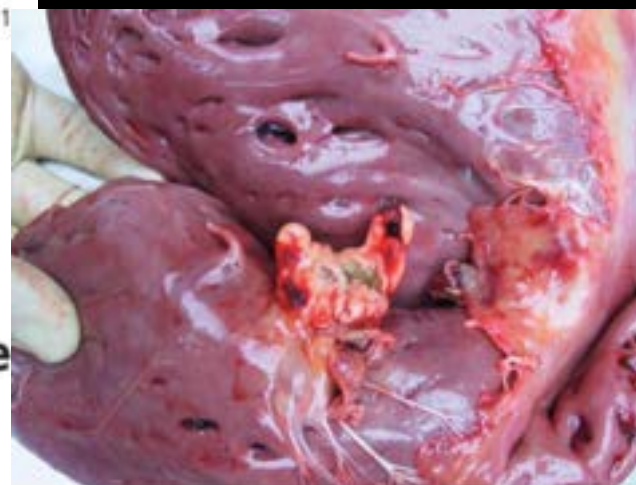
Geen garanties

- Bewijs voor bacteriëmie tot tenminste 1 uur na exodontie
 - Langer?
 - Immunusstatus?
 - Pre-operatief reeds aantoonbaar?
 - AB pre-operatief geeft geen verandering in bacteriemie

Van bacteriëmie naar meer.....ellende?

- EOTRH en alveolitis
 - 'point of no return'

Extractie

EQUINE VETERINARY JOURNAL
Equine vet. J. (1997) 29 (5) 394-399

Case Report

A right-sided bacterial endocarditis of dental origin in a horse

E. J. M. M. VERDEGAAL^{*}, N. DE HEER[†], N. M. MEERTENS[‡], J. T. M. MAREE[§] AND
M. M. SLOET VAN OLDRUITENBORGH-OOSTERBAAN

Department of Equine Sciences, Internal Medicine; [†]Division of Diagnostic Imaging, Department of Companion Animal Sciences; [‡]Department of Pathology, Faculty of Veterinary Medicine, Utrecht University, Yalelaan 1, 3584 CL Utrecht, The Netherlands; and [§]Veterinair Centrum Honselersdijk, Harteveldlaan 1, 2675 LE, Honselersdijk, The Netherlands

Bacterial endocarditis in horses: ten cases (1984–1995)

ABBY D. MAXSON and VIRGINIA B. REEF

Department of Clinical Studies (Section of Sports Medicine and Imaging), New Bolton Center, University of Pennsylvania, 382 West Street Road, Kennett Square, PAennsylvania 19348, USA.

Review > J Clin Periodontol. 1990 Aug;17(7 (Pt 2)):494-6.

doi: 10.1111/j.1365-2710.1992.tb01221.x.

Cardiovascular infections: bacterial endocarditis of oral origin. Pathogenesis and prophylaxis

C E Nord ¹, A Heimdahl

Dr. L. Verdegaal

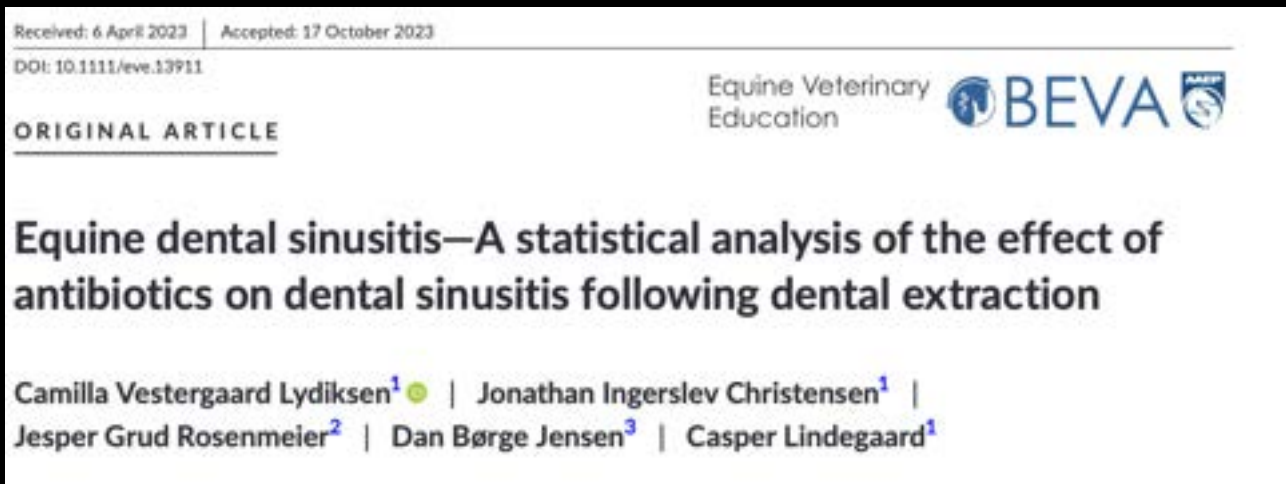
Moeten we dan (n)iets met antibiotica?

Humaan

- Beperkt tot enkele gevallen
(immunogecompromitteerd/implantaten)
- Resistentie ontwikkeling.....

Paarden

- Geen overtuigende publicaties dat antibiotica zin hebben

These findings indicate that the use of perioperative antibiotics does not influence the likelihood of complications or the probability of a successful outcome in horses with dental sinusitis undergoing dental extraction.

*This review highlighted the **scarcity of evidence supporting the use of antimicrobials** in horses with dental-related sinusitis. In cases with positive clinical outcomes, it was not possible to determine whether clinical improvement was due to antibiotics or other therapeutic interventions. Therefore, **the actual contribution of antimicrobials could not be established.***

Immuunstatus

VS

Leeftijd

VS

Ernst gebitsafwijking/inflammatie

VS

Duur van procedure

Wat is er bekend van het oudere paard?

- Leeftijds-afhankelijke veranderingen
 - hypsodont
 - smallere doorsnede
 - Ruimte tussen elementen

[Review](#) > [Vet Clin North Am Equine Pract.](#) 2016 Aug;32(2):215-27.

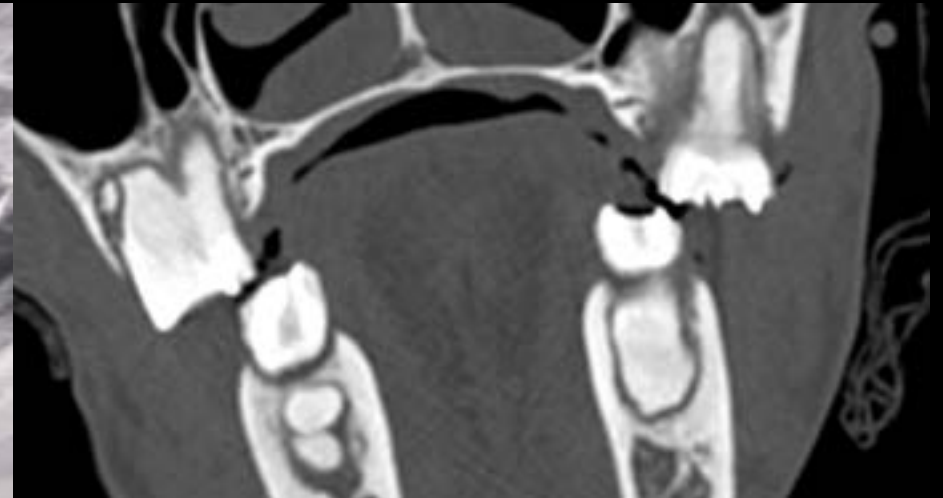
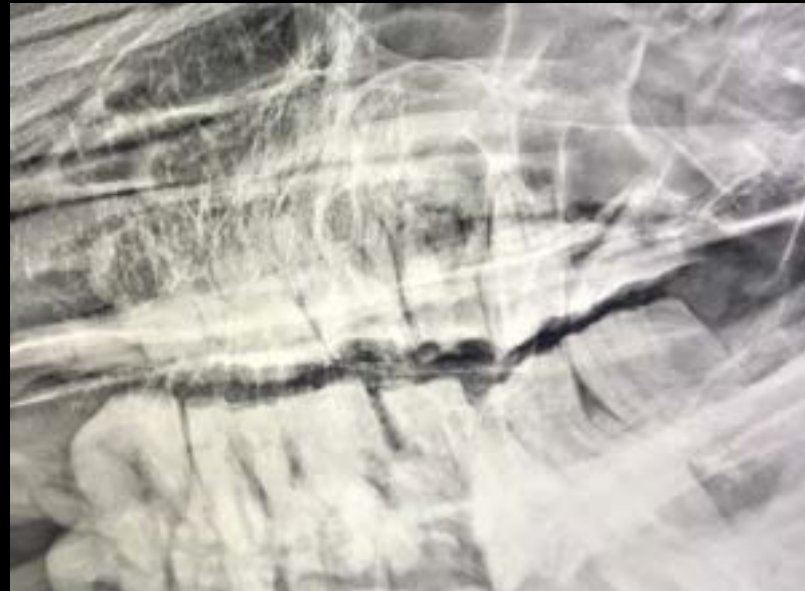
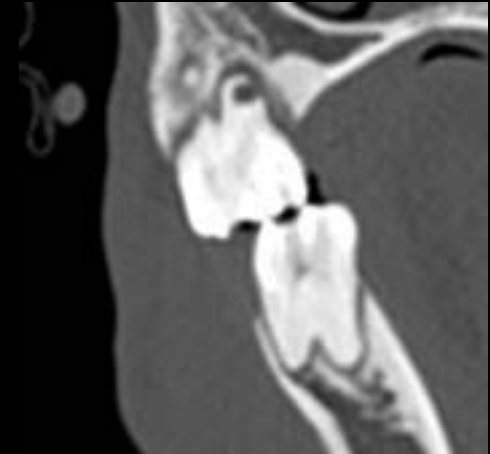
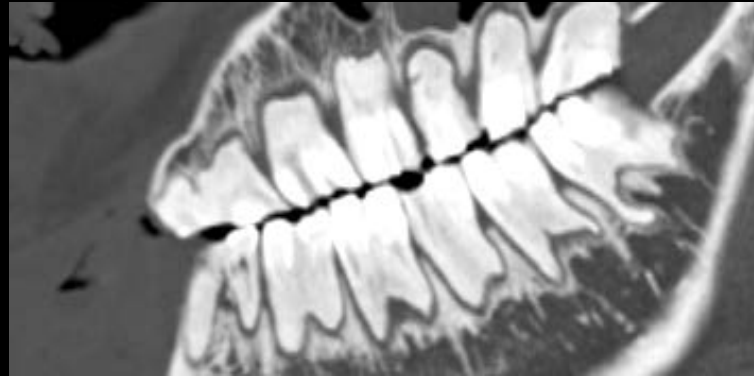
doi: 10.1016/j.cveq.2016.04.002.

Dental Disease in Aged Horses and Its Management

[Victoria M Nicholls](#) ¹, [Neil Townsend](#) ²

Senior

- Verbrede periodontale ruimte
- Verbrede interdentale ruimte
- Geen reserve kroon
- Vitale pulpa?
- Hypercementose
- Therapie?
- Voorkomen?

PPID

- Systemische endocriene ziekte
- Vertraagde wondgenezing
- Verminderde immuunfunctie
- Verhoogde kans op sinusitis, IO-ulceraties en peri-apicale infecties

> [Vet Clin North Am Equine Pract.](#) 2013 Aug;29(2):521-7, viii. doi: 10.1016/j.cveq.2013.04.002. Epub 2013 May 18.

The gold standard of dental care: the geriatric horse

Nicole du Toit ¹, Bayard A Rucker

Front. Vet. Sci., 17 January 2023

Sec. Veterinary Dentistry and Oromaxillofacial Surgery

Volume 10 - 2023 | <https://doi.org/10.3389/fvets.2023.1114445>

Periodontal structures in horses with pituitary pars intermedia dysfunction: A histological evaluation

Front. Vet. Sci., 25 January 2022

Sec. Veterinary Dentistry and Oromaxillofacial Surgery

Volume 8 - 2021 | <https://doi.org/10.3389/fvets.2021.786971>

The Gingiva of Horses With Pituitary Pars Intermedia Dysfunction: A Macroscopic Anatomical Evaluation

Wel of Geen antibiotica?

- Ontsteking -> Bacteriëmie $\neq$ Sepsis of hechting in weefsels
- Antibiotica voorkomen geen bacteriëmie maar wel groei, verspreiding en hechting aan weefsels
- Resistentie ontwikkeling
- BO, ABG -> keuze antibiotica

Voorwaarden

- Immuungecompromitteerd
- Onderliggende aandoeningen, die de weerstand verminderen?
 - PPID
 - Tumoren
 - Virale infecties

De boodschap voor thuis
of bij de wijn

- Kijk naar de eenheid van het gebit en behoudt elementen
- Denk bij terugkerende koliek aan het gebit
- Goed malen is essentieel. Geduld en kijken!
- Wel of geen antibiotica? Hoe is de weerstand? Beoordeel de mest

**Carmen
Scheffer**

Paardenkliniek
de Watermolen

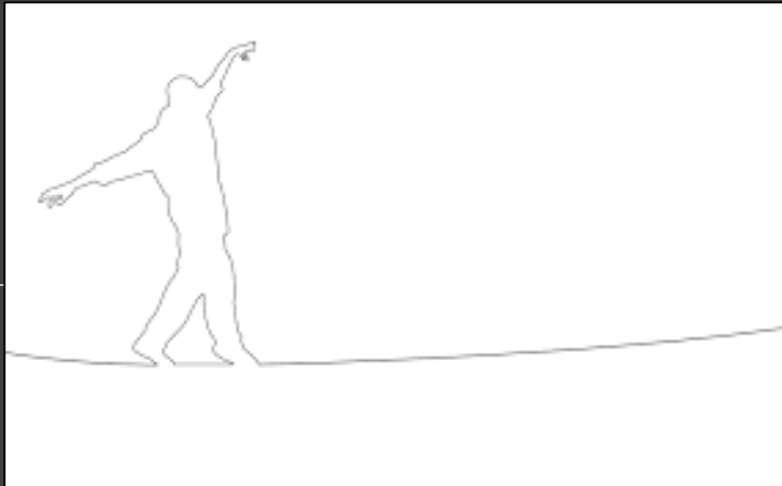
**Willem van
Kampen**

Paardenkliniek
Wolvega

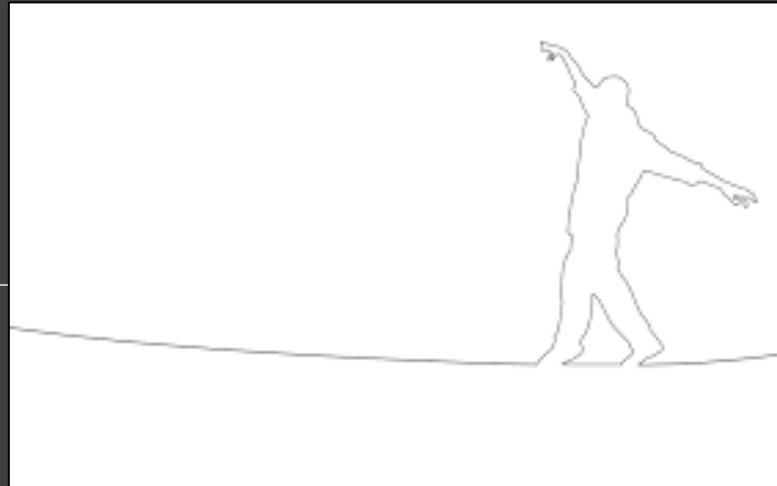
Lezing:

**Koorddansen van röntgen
naar OK - teamwork**

Koordddansen van röntgen naar ok - teamwork

CARMEN SCHEFFER

WILLEM VAN KAMPEN

Discussie

- Klinische relevantie fragmenten – input beroepsgroep
- Kissing Spines
- Fragmenten in ligamenten
- Fragmenten in de hals
- Extra-articulaire fragmenten
- Osseous Cyst-Like Lesions (OCLL)

Enquete

	Consesnus voorstel	Consesnsus % tov acceptabel vs risico
Dorsaal PI fragment – normale grootte	acceptabel risico (max licht verhoogd)	56
Dorsaal PI fragment - groot	licht verhoogd, maar beheersbaar risico	69
Milde verbening hoefkraakbeen	acceptabel risico	100
Forse verbening hoefkraakbeen	dubieus: neigt naar acceptabel risico	63
Subchondrale botcyste P3 - groot	licht verhoogd risico	88
Axiale cyste distaal PI	acceptabel risico	81
Proximale axiale cyste P2	licht verhoogd risico	56
Fragment proximale tuberculum talus	geen - acceptabel	100
Klein OCD fragment processus extensorius	50-50 verdeling	50
Sagittal groove defect P1	acceptabel risico	88
Enkelvoudig plantair avulsiefragment kogel	acceptabel risico	94
Dubbel plantair avulsiefragment kogel	acceptabel risico	63
Calcinusum circumscripta knie	acceptabel risico	80
OCD fragment proximaal deel sagittaalkam kogel	acceptabel risico	63
OCD fragment dorsale middeel sagittaalkam kogel	licht verhoogd risico	75
OCD fragment proximaal tegen bot kogel	acceptabel risico	75
Mediale femurcondyl cyste	verhoogd risico	100
Transpositie CVT naar C7	geen risico	100
Osteochondraal fragment kootbeensleuning	licht verhoogd risico	56
Intercondylaire femurcondylcyste	acceptabel risico	75
Laterale femurcondylcyste	licht verhoogd risico	69

Dorsaal P1 fragment

- PPE – 56% acceptabel risico
- PROK – acceptabel
- Chirurgie

Dorsaal P1 fragment

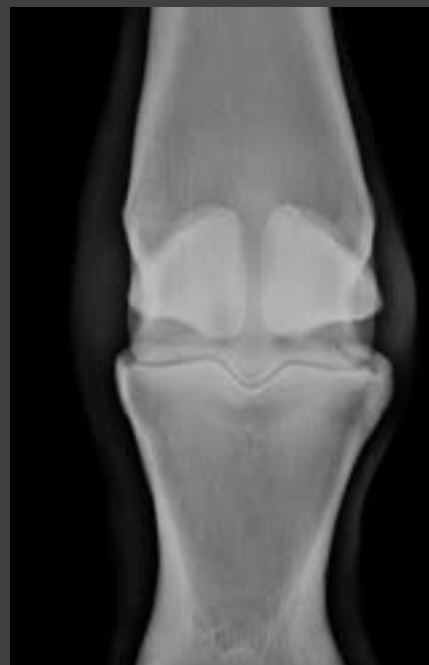

Dorsoproximal proximal phalanx osteochondral fragmentation in 117 Warmblood horses. Declercq J, Martens A, Maes D, Boussauw B, Forsyth R, Boening KJ. Vet Comp Orthop Traumatol. 2009;22(1):1-6. doi: 10.3415/vcot-08-02-0016.PMID: 19151863

Evaluation of cartilage injury in horses with osteochondral fragments in the metacarpo-/metatarsophalangeal joint: A study on 823 arthroscopies. Goldkuhl JEC, Zablotski Y, Sill V, Jahn W, Lorenz I, Brunk J, Gerlach K, Troillet A. Equine Vet J. 2024 Jan;56(1):89-98. doi: 10.1111/evj.13937. Epub 2023 Mar 27.PMID: 36922161

Heritability and prevalence of selected osteochondrosis lesions in yearling Thoroughbred horses. Russell J, Matika O, Russell T, Reardon RJ. Equine Vet J. 2017 May;49(3):282-287. doi: 10.1111/evj.12613. Epub 2016 Sep 4.PMID: 27448988

En deze dan?

Dorsaal MCIII/MTIII fragment

Dorsaal MCIII/MTIII fragment

- PPE – 63% acceptabel risico vs 75% (licht) verhoogd risico
- PROK – ABCD = acceptabel
 - Grote fragmenten
 - Contour/structuurafwijking > 50%

Osteochondral fragmentation in the synovial pad of the fetlock in Warmblood horses. Declercq J, Martens A, Bogaert L, Boussauw B, Forsyth R, Boening KJ. Vet Surg. 2008 Oct;37(7):613-8. doi: 10.1111/j.1532-950X.2008.00426.x.PMID: 19134082

Identification and treatment of osteochondritis dissecans of the distal sagittal ridge of the third metacarpal bone. Wright IM, Minshall GJ. Equine Vet J. 2014 Sep;46(5):585-8. doi: 10.1111/evj.12187. Epub 2013 Dec 4.PMID: 24102887

Comparison of ultrasonography versus radiography for the diagnosis of dorsal fragmentation of the metacarpophalangeal or metatarsophalangeal joint in horses. Vanderperren K, Martens AM, Declercq J, Duchateau L, Saunders JH. J Am Vet Med Assoc. 2009 Jul 1;235(1):70-5. doi: 10.2460/javma.235.1.70.PMID: 19566459

En deze dan?

Plantair P1 fragment

- PPE – 94% acceptabel (1 fragment) vs 63% acceptabel (2 fragmenten)
- PROK – niet van toepassing
- Opereren?

Plantar P1 fragment

Racing performance of Swedish Standardbred trotting horses with proximal palmar/plantar first phalangeal (Birkeland) fragments compared to fragment free controls. [Carmalt JL, Borg H, Näslund H, Waldner C. Vet J. 2014 Oct;202\(1\):43-7. doi: 10.1016/j.tvjl.2014.07.017. Epub 2014 Jul 22. PMID: 25163613](#)

Racing performance in Standardbred trotting horses with proximal palmar/plantar first phalangeal fragments relative to the timing of surgery. [Carmalt JL, Borg H, Näslund H, Waldner C. Equine Vet J. 2015 Jul;47\(4\):433-7. doi: 10.1111/evj.12317. Epub 2014 Sep 10. PMID: 24975548](#)

Heritability estimates of tarsocrural osteochondrosis and palmar/plantar first phalanx osteochondral fragments in Standardbred trotters. [Lykkjen S, Olsen HF, Dolvik NI, Grøndahl AM, Røed KH, Klemetsdal G. Equine Vet J. 2014 Jan;46\(1\):32-7. doi: 10.1111/evj.12058. Epub 2013 Feb 28. PMID: 23448227](#)

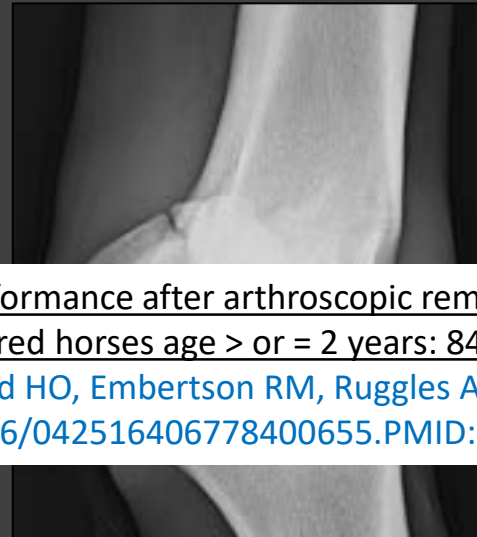
Plantaire PI fragmenten kogel

- PPE – Osteochondraal fragment kootbeenleuning - 56% licht verhoogd Risico
- Echografie - bepaling locatie
- PROK – niet van toepassing

Sesambeen fx

- PPE

Post-op

Racing performance after arthroscopic removal of apical sesamoid fracture fragments in Thoroughbred horses age > or = 2 years: 84 cases (1989-2002). [Schnabel LV, Bramlage LR, Mohammed HO, Embertson RM, Ruggles AJ, Hopper SA. Equine Vet J. 2006 Sep;38\(5\):446-51. doi: 10.2746/042516406778400655.PMID: 16986606](#)

Size and geometry of apical sesamoid fracture fragments as a determinant of prognosis in Thoroughbred racehorses. [Kamm JL, Bramlage LR, Schnabel LV, Ruggles AJ, Embertson RM, Hopper SA. Equine Vet J. 2011 Jul;43\(4\):412-7. doi: 10.1111/j.2042-3306.2010.00134.x. Epub 2010 Jul 20.PMID: 21496069](#)

- PROK achterbeen niet acceptabel

Fragment facetgewricht hals

- Toevalsbevinding bij PPE
- PROK nvt

Chirurgische mogelijkheden?

- Toevalsbevinding bij PPE
- Is chirurgie een mogelijkheid?

Arthroscopic removal of osteochondral fragments of the cervical articular process joints in three horses. [Schulze N, Ehrle A, Beckmann I, Lischer C. Vet Surg. 2023 Aug;52\(6\):801-809. doi: 10.1111/vsu.13681. Epub 2021 Jul 20.PMID: 34288006](#)

Percutaneous full endoscopic foraminotomy for treatment of cervical spinal nerve compression in horses using a uniportal approach: Feasibility study. [Swagemakers JH, Van Daele P, Mageed M. Equine Vet J. 2023 Sep;55\(5\):788-797. doi: 10.1111/evj.13919. Epub 2023 Jan 10.PMID: 36572912](#)

Mediale malleolus sprong

○ 71% RX

○ 83% US

PROK ABC

DLPMO

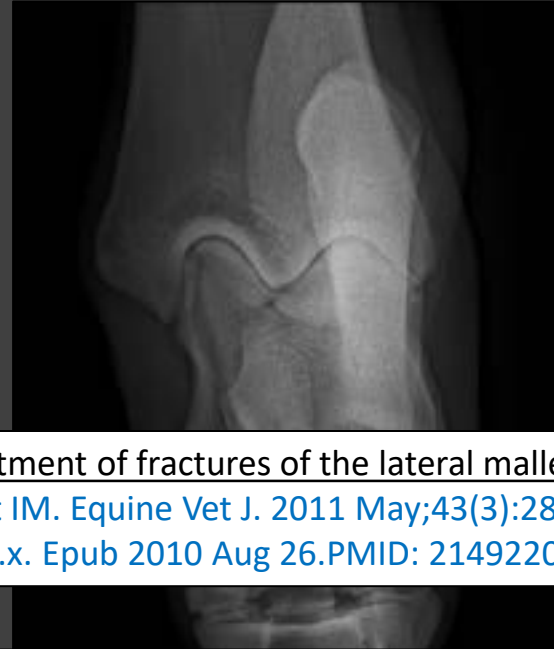
Comparison of radiography and ultrasonography to detect osteochondrosis lesions in the tarsocrural joint: a prospective study. [Relave F, Meulyzer M, Alexander K, Beauchamp G, Marcoux M. Equine Vet J. 2009 Jan;41\(1\):34-40. doi: 10.2746/042516408x343019.PMID: 19301579](#)

Laterale malleolus sprong

- PPE – acceptabel risico
- PROK – ABC?
- Chirurgie

“Chirurgie” laterale malleolus

Arthroscopic treatment of fractures of the lateral malleolus of the tibia: 26 cases. Smith MR, Wright IM. Equine Vet J. 2011 May;43(3):280-7. doi: 10.1111/j.2042-3306.2010.00183.x. Epub 2010 Aug 26. PMID: 21492204

Arthroscopic removal of fractures of the lateral malleolus of the tibia in the tarsocrural joint: a retrospective study of 13 cases. O'Neill HD, Bladon BM. Equine Vet J. 2010 Sep;42(6):558-62. doi: 10.1111/j.2042-3306.2010.00103.x. PMID: 20716198

En deze dan?

Fragmentatie proximale mediale rolkam talus (FPTT)

Fragmentation of the proximal tubercle of the talus in horses: 9 cases (2004-2010). Espinosa-Mur P, Lacourt M, Alexander K, David F, Laverty S. J Am Vet Med Assoc. 2013 Apr 1;242(7):984-91. doi: 10.2460/javma.242.7.984.PMID: 23517212

Fragmentatie proximale mediale rolkam talus (FPTT)

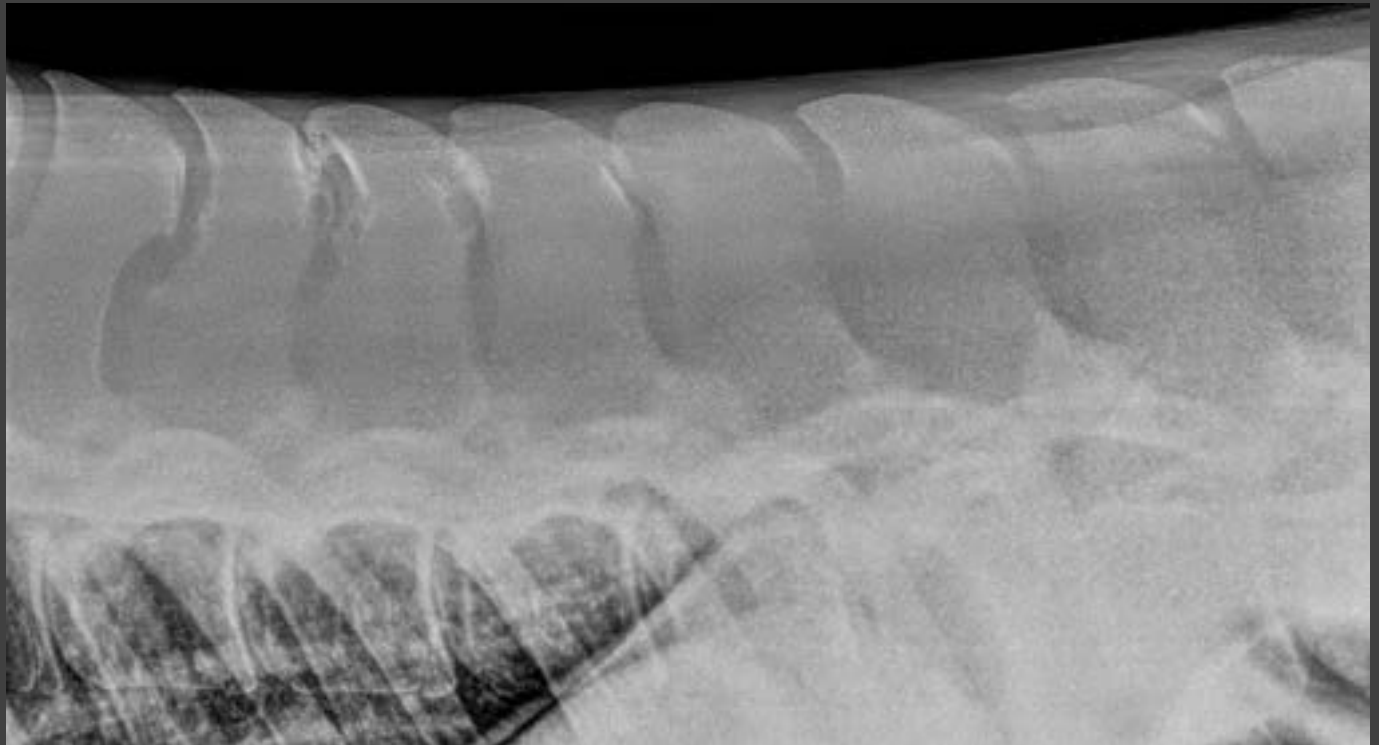
- PPE – 100% geen tot acceptabel risico
- PROK – niet van toepassing

En deze dan?

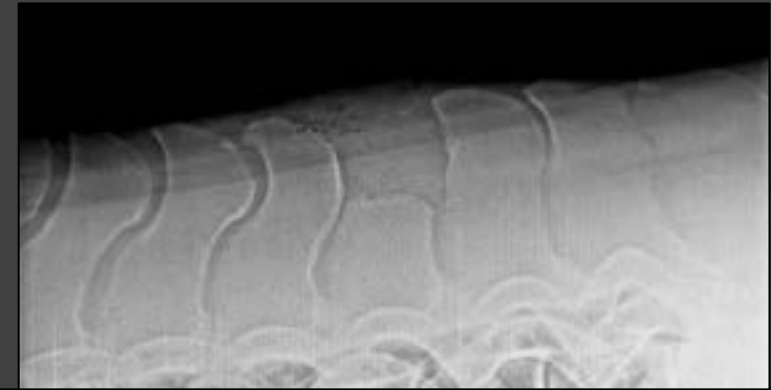
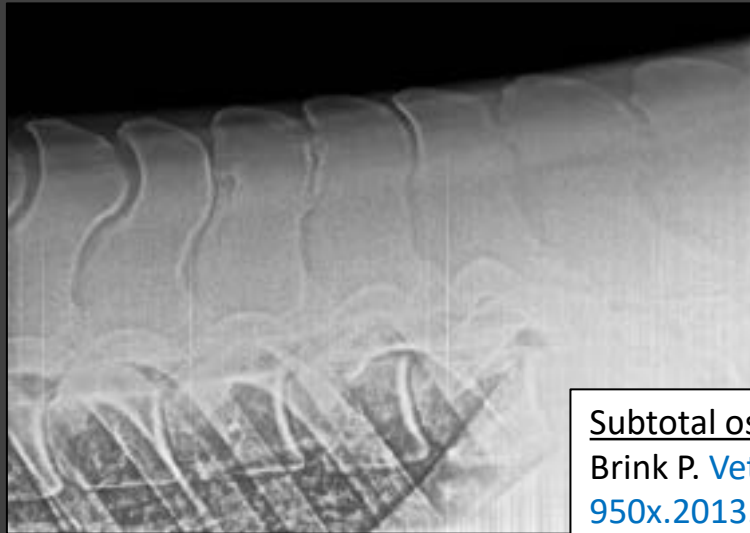
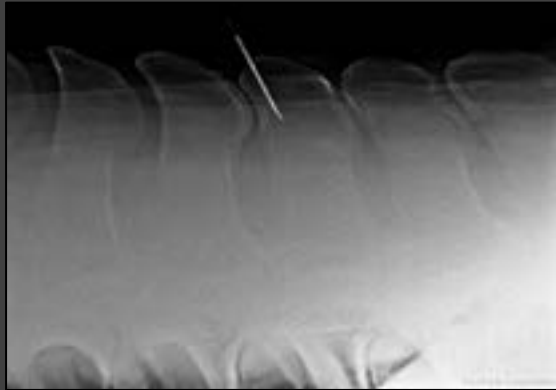

Kissing spines

- PPE: Risico vs. handel
- Classificatie via Zimmerman *et al.*
- Graad 6 & 7 niet acceptabel voor PROK
- Uitverdoven onder het zadel

Chirurgische mogelijkheden?

Subtotal ostectomy of impinging dorsal spinous processes in 23 standing horses.
Brink P. *Vet Surg.* 2014 Jan;43(1):95-8. doi: [10.1111/j.1532-950x.2013.12078.x](https://doi.org/10.1111/j.1532-950x.2013.12078.x). PMID: 24527495

A controlled study evaluating a novel surgical treatment for kissing spines in standing sedated horses. Coomer RP, McKane SA, Smith N, Vandeweerd JM. *Vet Surg.* 2012 Oct;41(7):890-7. doi: [10.1111/j.1532-950X.2012.01013.x](https://doi.org/10.1111/j.1532-950X.2012.01013.x). Epub 2012 Jun 25. PMID: 22731872

A new technique for subtotal (cranial wedge) ostectomy in the treatment of impinging/overriding spinous processes: description of technique and outcome of 25 cases. Jacklin BD, Minshall GJ, Wright IM. *Equine Vet J.* 2014 May;46(3):339-44. doi: [10.1111/evj.12215](https://doi.org/10.1111/evj.12215). Epub 2014 Jan 12. PMID: 24237185

Osseous cyst-like lesion (OCLL)

- Subchondrale lucencies (SCL):

Gereduceerde botdichtheid osteochondrale overgang met vaak een sclerotische begrenzing

- Ronde lucensie – osseous cyst-like lesion (OCLL)
- In principe in elk gewricht (mediale femur condyl, distale MCIII/MTIII, phalanxen)
- Axiaal - abaxiaal

PROK en PPE ?

Forse subchondrale cystes niet acceptabel

- hoefbeen
- kroonbeen
- kootbeen
- pijpbeen
- femurcondyl

Uitzondering: axiale kootbeencyste

Mediale condyl femur

- PPE – 100% licht verhoogd tot verhoogd risico
- PROK – niet acceptabel
- Chirurgie

Intercondylaire femurcondyl cyste

- PPE – 75% acceptabel risico – 25% licht verhoogd risico
- PROK – acceptabel

Equine subchondral lucencies: Knowledge from the medial femoral condyle.
Santschi EM. *Vet Surg.* 2024 Apr;53(3):426-436. doi: 10.1111/vsu.14062. Epub 2024 Jan 16. PMID: 38229531 Review.

Mediale condyl femur

Tx (bij kreupelheid !)

- rust (50-60%)
- cortico-injectie (arthroscopisch of US) (70-80%)
- transcondylaire (trek)schroef / unicorticale oplosbare schroef

A composite absorbable implant used to treat subchondral bone cysts in 38 horses. [Ravanetti P, Lechartier A, Hamon M, Zucca E. Equine Vet J. 2022 Jan;54\(1\):97-105. doi: 10.1111/evj.13428. Epub 2021 Feb 18.PMID: 33502044](#)

Tx overige OCLL's ?

- Intra/extra-articulair injecteren

- Uitrusten +/- opvullen

- Tricalcium fosfaat
- Beenmerg aspiraats
- PRP
-

- Schroef

-

En deze dan? – Indentatie proximale P1

DDx

- OCLL
- Fissuur
- Fysiologische variatie

PPE: 88% acceptabel risico

De laatste - Fragment proceccus extensorius

- PPE – 50% acceptabel vs 50% licht verhoogd risico
- PROK – acceptabel. Fractuur NIET acceptabel
- Chirurgie

Samenvatting

- Niet alle fragmenten zijn schadelijk!
- Niet alle OCLLs zijn schadelijk!
- Etiologie blijft een discussie-punt - PROK
- Echo handig hulpmiddel, ook bij PPE!

Bedankt voor de aandacht!

Merijn Zeeman

**Wielerploegleider
en sportief directeur
Team Visma-Lease a bike**

Lezing:

Van de kelder naar de top

VAN DE KELDER NAAR DE TOP

Introductie Merijn Zeeman

12 December 1978, Alkmaar, Nederland

- Sportief directeur Team Visma | Lease a Bike
- Academie voor Lichamelijke Opvoeding
- NOC*NSF - Topcoach 5
- Johan Cruyff Institute, Master in Coaching
- Nyenrode Business University, Sports Leadership Program

HOE HET BEGON...

HOE HET GAAT!

Naar de kelder 2013 - 2015

- Rabobank verdween eind 2012 als sponsor.
- Nieuwe start als Blanco Pro Cycling Team in 2013.
- Enorme bezuinigingen.
- Mensen vertrokken en moesten vertrekken.
- Slechte sfeer, slechte communicatie, geen transparantie.
- Laagste budget en slechtste prestaties van het peloton.
- In 2015 bereikten we het dieptepunt met slechts 6 zeges.

Herdefinieer je cultuur

- Bottom up!
- **Bepaal samen wie je wilt zijn, hoe je wilt werken en waar je voor staat.**
- **Blanco Koers zijn onze kernwaarden, opgesteld door alle medewerkers. Geen management taal. Dit is wat ons leidt.**
- **Dit is een voorwaarde voor succes, een stevige basis.**
- **Een betrokken organisaties, verantwoordelijkheden liggen laag, autonomie, waardering en erkenning.**
- **Blijf uitleggen en informeren. Mensen doen ertoe!**

BLANCO KOERS

1. We zijn ambitieus! We nemen initiatief en hebben durf.
2. Familiariteit & vriendschap zijn belangrijk voor ons.
3. We zijn een innovatief en slim team.
4. We maken elkaar beter en sterker. We willen verbeteren.
5. We praten met elkaar in een veilige omgeving.
6. We geven en krijgen verantwoordelijkheid. Betrokkenheid is belangrijk voor ons.
7. Afspraak is afspraak, tijd is tijd.
8. We geven eerlijke feedback op een respectvolle manier.
9. We zijn trots op onze Nederlandse roots en uiten dat.
10. Deze normen en waarden zijn van en door ons!

DE BLANCO KOERS

ELKE DAG BETER

FEBRUARI 2017

WE BEPAALDEN SAMEN ONS DROOMDOEL

YB. beyond
yellow b. victory.

De essentie van je sport/business

- Waar maak je echt het verschil?
- Aan welke knoppen kan je draaien om echt goed te worden?
- Jim Collins → from good to great
- Benchmark → **GEEN EXCUSES**
- Organiseer interne kritiek

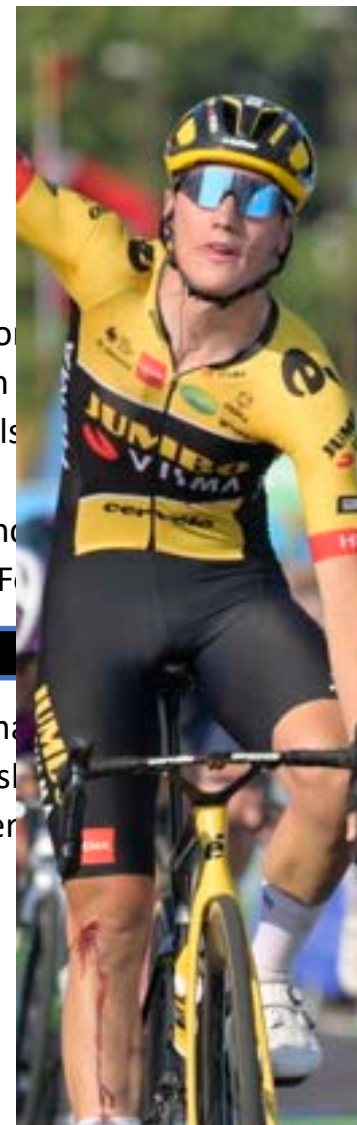
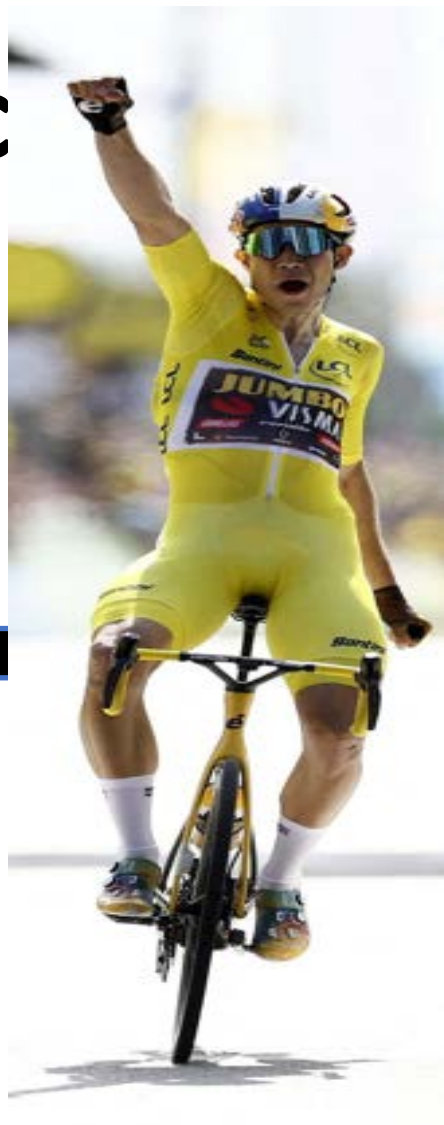
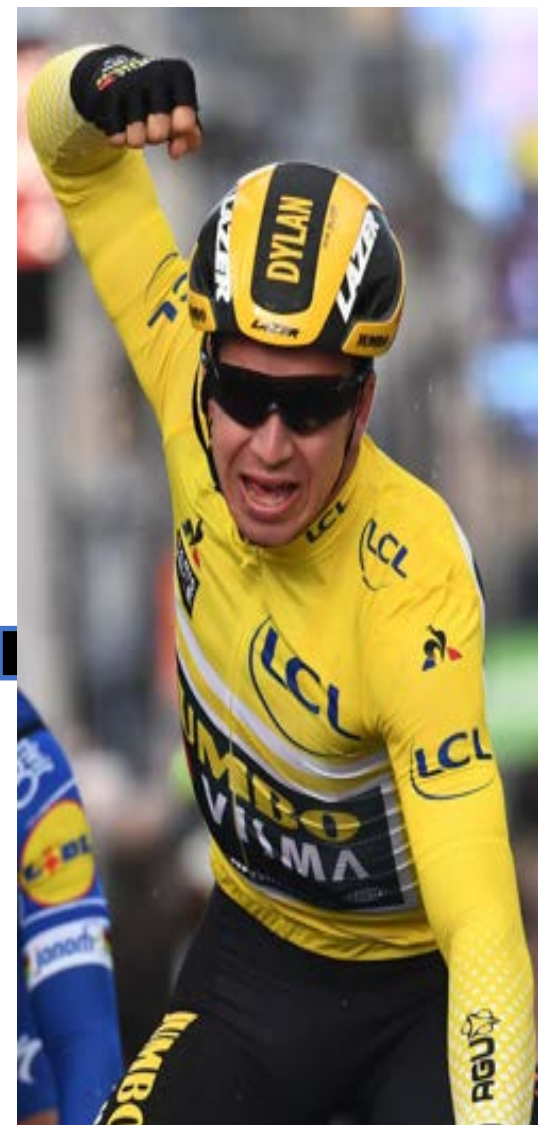

e lessen

- **Culture eats strategy for breakfast**
- **Is er een duidelijk droomdoel?**
- **In je eentje bereik je niks.**
- **De mate van betrokkenheid bepaalt het succes.**
- **Check de betrokkenheid en span je ervoor in.**
- **Draagt jouw programma bij aan het hogere doel?**
- **Doet iedereen voor 100% zijn best?**
- **Waarderen en erkennen we elkaar?**

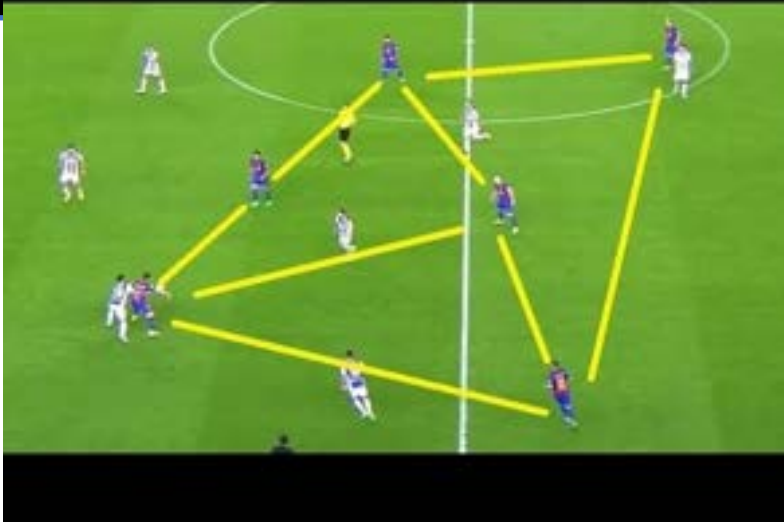

VOORBEELDEN VERTELLEN JE VERHAAL

2016 ←--→ 2023

YB. beyond
yellow b. victory.

TOGETHER WE WRITE SPORTS HISTORY

Blanco Koers

elke dag beter

2023

Dit is van ons, dit zijn onze afspraken

Met de hele ploeg zijn we tot deze afspraken gekomen. Hier houden we elkaar aan. Iedereen die bij ons wil werken, sluit zich aan bij de Blanco Koers.

1

Wij tonen lef

Wij hebben dromen en zijn ambitieus. Om deze dromen te realiseren treden wij buiten de geboende paden. DURF! LEF! Wij denken in mogelijkheden en kansen.

2

Wij geven om elkaar

Iedereen is een cruciaal onderdeel van het team en daardoor verbonden met elkaar. Dat doen we door elkaar te kennen, te waarderen en elkaars rol te begrijpen. Samen delen wij de verantwoordelijkheid om te zorgen voor elkaar, met het gezamenlijke doel als sterkste verbinding.

3

Wij zijn een slimme en vooruitstrevende ploeg

Wij zijn zeer gemotiveerd en ijverig. Als het één keer lukt om te winnen, is het voor ons nog niet klaar. Door slim en innovatief te zijn, moeten we onszelf uitdagen elke dag beter te worden. Hoger, beter en sneller is ieders verantwoordelijkheid.

4

Wij halen het maximale uit onszelf en uit elkaar

Samenwerken maakt ons beter. Wij zien elkaars sterke punten en zijn bereid collega's vooruit te helpen. We zijn kritisch op elkaar met een positieve insteek. Ons team drijft op absolute toewijding en commitment in het streven de allerbeste te zijn.

5

Wij zijn eerlijk en oprecht

Iedereen heeft het beste met elkaar voor en we kunnen erop vertrouwen dat elke collega in alle oprechtheid het gezamenlijke doelnastreeft. We praten met elkaar en niet over elkaar. Ons team is een veilige omgeving waar wij onderling eerlijk en direct zijn en collega's aanspreken. Wij geven met respect feedback op inhoud die we open ontvangen en reflecteren. Naar buiten toe zijn we een eenheid, wij staan voor elkaar.

6

Roots to Rise

Born in Holland, raised by the world. We hebben ons allemaal aangesloten bij een verhaal, een gedachtegoed. Een historie die we doorleven en waar we elke dag trots op zijn. De manier waarop, de resultaten en de mensen om je heen. Wij zijn niet gewoon een wielerploeg, wij zijn samen op een missie om ons wielerverhaal over te brengen en mensen te inspireren.

Thank you!

**Rijk-Jan
Pleijter**

**Dier-N-Artsen
Diergeneeskunde**

**Waling
Haytema**

**Paardenkliniek Wolvega/
Indoor Friesland**

Lezing:

Van stal naar team

Van stal tot team

De wedstrijd begint thuis

Waling Haytema (Endurance)

Rijk-Jan Pleijter (Ponies en Voltige)

Organisaties

- KNHS (Koninklijke Nederlandse Hippische Sportbond)
 - Overkoepelende paardensportbond in Nederland (KNF, NKB en NBVR)
 - Verantwoordelijk voor uitzending naar kampioenschappen
 - Heeft een overeenkomst met de verschillende teamdierenartsen
- FEI (Fédération Equestre Internationale)
 - Overkoepelende organisatie
 - Stelt regelgeving op voor internationale wedstrijden

KNHS

KNHS

- Koninklijke Nederlandse Hippische Sportbond
- Overkoepelende paardensportbond

Bijeenkomsten
teamdierenartsen

Samenwerking
gezondheidsdienst

Overleg en evaluatie

Feedback naar FEI
aangaande regels en
medicatie

FEI

FÉDÉRATION
EQUESTRE
INTERNATIONAL

GEVESTIGD IN
LAUSANNE

”BESTUURT” DE
INTERNATIONALE
PAARDENSPORT

ERKENT DOOR
HET IOC

FEI VETERINARY
REGULATIONS

FEI Apps

- Horse app
- Clean sport app

FEI TackApp

FEI RuleApp

ClipMyHorse.TV
& FEI.TV

FEI Clean Sport

FEI paspoort

- Entingen
- Geldigheid (4 jaar)
- Id pagina
- Handtekening eigenaar

Vaccination	Protocol	Eligibility to Enter Venue
Primary Course	V1 (initial vaccination): Day 0 e.g. 1 March 2024	Horses that have only received V1 of the primary course are not allowed to compete or enter the FEI stables.
	V2 (second vaccination): Day 21-60 e.g. 1 April 2024	Horses that have received the primary course can compete provided that V2 has not been given within 7 days of arriving at an event venue.
First Booster	V3 (first booster): Within 6 months and 21 days of V2 e.g. 1 October 2024.	Horses must have been vaccinated to comply with the requirements for the Primary Course Horses can compete for up to 6 months +21 days after V3, however they cannot compete if they have been vaccinated within 7 days of arriving at an event venue. (e.g. may enter venue after 8 October 2024).
Subsequent Boosters	MINIMUM: within one year of previous booster vaccination.	Horses must have been vaccinated to comply with the requirements for the Primary Course, First Booster and all subsequent boosters.

Officials bij FEI wedstrijden

- Stewards, chief steward
- Jury (ground jury)
- **Veterinary Delegate, Foreign Veterinary Delegate, Member Vet. Commission**
- **Veterinary Service Manager- treating vet.**
- Technical delegates
- **Testing vet.**
- **Team Veterinarian**
- Permitted Equine Therapists
- (Endurance status aparte)

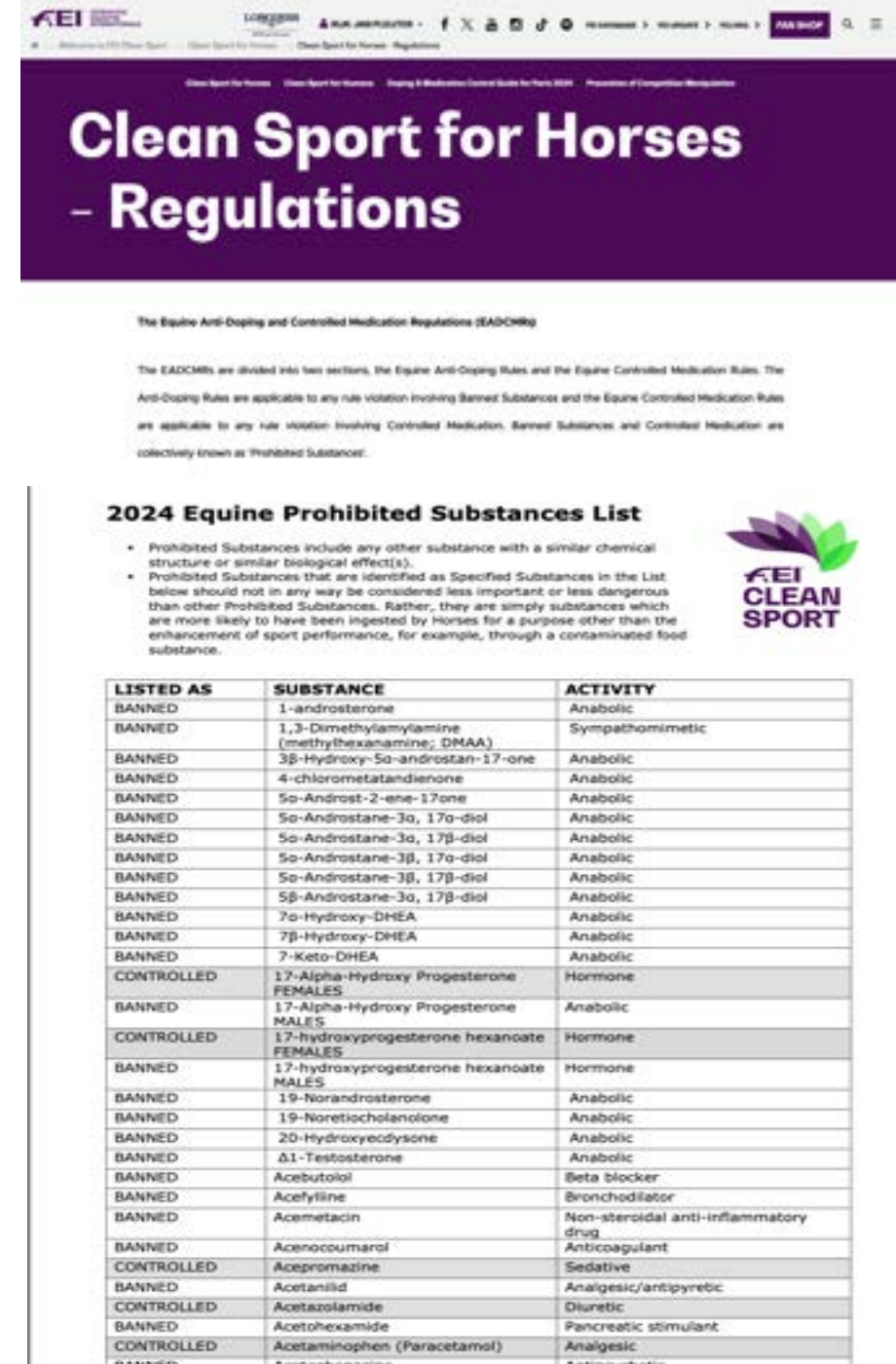
FEI veterinarians

- Alle dierenartsen moeten registratie hebben bij de FEI: cursus en (open boek) examen
- Verschillende levels: ptv-vsm-2*-3*-4*
- FEI Veterinary Regulations (jaarlijks ge-update)
- Altijd meeting met alle andere team vets en de Veterinary commission op kampioenschap

Medicatie op FEI wedstrijden

- EADCMRs
 - Medicijngebruik (EPSL)
 - Treatingbox
 - Spoedbehandeling
 - Formulieren
 - Form A: spoedbehandeling
 - Form B: injectie vloeistoffen niet EPSL

The screenshot displays the FEI Clean Sport website. The header features the FEI logo and navigation links. The main banner reads "Clean Sport for Horses - Regulations". Below this, a section titled "The Equine Anti-Doping and Controlled Medication Regulations (EADCMR)" provides an overview of the rules. The "2024 Equine Prohibited Substances List" is prominently displayed, accompanied by the FEI Clean Sport logo. A detailed table lists various substances, categorized as Banned or Controlled, with their respective activities.

2024 Equine Prohibited Substances List

Prohibited Substances include any other substance with a similar chemical structure or similar biological effect(s). Prohibited Substances that are identified as Specified Substances in the List below should not in any way be considered less important or less dangerous than other Prohibited Substances. Rather, they are simply substances which are more likely to have been ingested by Horses for a purpose other than the enhancement of sport performance, for example, through a contaminated feed substance.

LISTED AS	SUBSTANCE	ACTIVITY
BANNED	1-androsterone	Anabolic
BANNED	1,3-Dimethylamylamine (methylhexanamine; DMAA)	Sympathomimetic
BANNED	3 β -Hydroxy-5 α -androstan-17-one	Anabolic
BANNED	4-chlorometandienone	Anabolic
BANNED	5 α -Androst-2-ene-17-one	Anabolic
BANNED	5 α -Androstane-3 α , 17 α -diol	Anabolic
BANNED	5 α -Androstane-3 α , 17 β -diol	Anabolic
BANNED	5 α -Androstane-3 β , 17 α -diol	Anabolic
BANNED	5 α -Androstane-3 β , 17 β -diol	Anabolic
BANNED	5 β -Androstane-3 α , 17 β -diol	Anabolic
BANNED	7 α -Hydroxy-DHEA	Anabolic
BANNED	7 β -Hydroxy-DHEA	Anabolic
BANNED	7-Keto-DHEA	Anabolic
CONTROLLED	17-Alpha-Hydroxy Progesterone FEMALES	Hormone
BANNED	17-Alpha-Hydroxy Progesterone MALES	Anabolic
CONTROLLED	17-hydroxyprogesterone hexanoate FEMALES	Hormone
BANNED	17-hydroxyprogesterone hexanoate MALES	Hormone
BANNED	19-Norandrosterone	Anabolic
BANNED	19-Noretiocholanolone	Anabolic
BANNED	20-Hydroxyecdysone	Anabolic
BANNED	Δ 1-Testosterone	Anabolic
BANNED	Acebutolol	Beta blocker
BANNED	Acefyline	Bronchodilator
BANNED	Acemetacin	Non-steroidal anti-inflammatory drug
BANNED	Acenocoumarol	Anticoagulant
CONTROLLED	Acepromazine	Sedative
BANNED	Acetanilid	Analgesic/antipyretic
CONTROLLED	Acetazolamide	Diuretic
BANNED	Acetohexamide	Pancreatic stimulant
CONTROLLED	Acetaminophen (Paracetamol)	Analgesic

Formulieren voor
medicatie

FEI

International Sport Horse Veterinary Association FEI Treating Veterinarians

- Advies/overlegorgaan met de FEI
- Veranderingen/wijzigingen
Veterinary Regulations
- List of detection times

Substance	Preparation	Dose	Route of administration	Number of horses	Detection time (hours)
BETAMETHASONE	Celeston/ Soluspan	30mg total body dose in up to 2 joints	i.a.	8	168 (7d)
BUTORPHANOL ¹	Torbagesic® Fort Dodge Animal Health	100µg/kg	i.v.	6	72 (3d)
CETIRIZINE ²	Allacel	0.38 mg/kg b.i.d for 9 doses	oral	2	96(4d)
CICLESONIDE ²	Aserve® Equihaler® Ciclesonide inhalation solution	5.5mg/day/5 days then 4.1mg/day/5 days	Inhalation Patented Aserve® Equihaler®	6	120 (5d)
CLENBUTEROL ⁴	Ventipulmin	0.8µg/kg b.i.d. q 8 days	oral	6	168 (7d)
DEMBREXINE ²	Sputolysin	0.3 mg/kg/ 9 doses at 12 hr intervals	oral	6	120 (5d)
DETOMIDINE ²	Domosedan	0.02 mg/kg	i.v.	10	48 (2d)
DEXAMETHASONE	Aqueous solution	10 mg Na-phosphate	i.v.	6	48 (2d)
DIPYRONE ⁺⁺ (METAMIZOLE)	Vetalgin	30 mg/kg	i.v.	10	72 (3d)
FIROCOXIB ⁴	Equioxx	0.1mg/kg s.i.d for 5-14 doses	oral	5-20 in 4 different studies	336 (14d)
FLUNOXIN ⁺⁺	Finadyne	1 mg/kg	i.v.	4	144 (6d)
KETOPROFEN ⁺⁺⁺	Ketofen	2.2 mg/kg/5 days/1x/day	i.v.	6	96 (4d)
LIDOCAINE ¹		60-300 mg	s.c.	6	48 (2d)
MELOXICAM ^{1,3}	Metacam	0.6mg/kg/14 days	daily oral	8	72 (3d)
		0.6mg/kg/14 days	i.v.	8	72 (3d)
MEPTIVACAINE ²	Intra-Epicaine	0.07-0.09 mg/kg (2ml/140mg) 0.28-0.35 mg/kg (8ml/160mg)	s.c. lateral lower limb s.c. neck	6 6	48 (2d) 48 (2d)
METHYLPREDNISOLONE ACETATE	Depomedrol	200mg in 3 joints 100mg in 2 joints	i.a. i.a.	5 5	672 (28d) 336 (14d)
N-BUTYL SCOPOLAMINE ²	Buscopan mono***	0.3 mg/kg	i.v.	6	24 (1d)
PHENYLBUTAZONE ⁺⁺⁺	Equipalazone	4.4 mg/kg/5 days/2x/day	Oral	2	168 (7d)
	Phenylarthritis	8.8 mg/kg	i.v.	6	168 (7d)
	Equipalazone	8.8 mg/kg/2x/day 1 + 4.4 mg/kg/2x/day for 10 days	oral	6	168 (7d)
ROMIFLOXONE ²	Sedivet® Boehringer	80µg/kg	i.v.	8	60 (2.5d)
SALBUTAMOL ¹ (also known as albuterol)	Ventolin	0.5mg (5 actuations) q.i.d.	inhaled	6	96 (4d)
TILDURONATE ¹	Tildren	0.1mg/kg/day for 10 days	i.v.	6	672 (28d)
TRIAMCINOLONE ACETONIDE	Kenacort retard 40 (40 mg/ml)	12 mg in one joint	i.a.	6	168 (7d)

De teamdierenarts

Voortraject kampioenschap

1. Informatie avond begin van het seizoen

2. Observeren tijdens trainingen en wedstrijden

3. Klinische check up/ behandeling

4. Controle bloedwaarden

5. Optionele conditiemeting van de eventers en endurance paarden

6. Trainingskamp voorafgaande aan kampioenschap

1. Informatie avond

- Met name van belang voor de jeugddisciplines (ponies, J, YR)
- Traject naar kampioenschap wordt gedeeld door bondscoach
- Veterinaire informatie door teamveterinair
 - a) Geldig paspoort met verplichte vaccinatieschema
 - b) Geadviseerde vaccinaties
 - c) Advies bijhouden “logboek” met daarin behandelingen/medicaties
 - d) Belang van communicatie!!! (privé dierenarts)

Veterinaire Begeleiding

De rol van de Teamvet

2. Trainingen/wedstrijden

Observatie

Overleg met bondscoach

Vastleggen van bevindingen

Bespreken management van het paard

Management

- Training
- Wedstrijdplanning
- Voeding/supplementen
- Medicatie
- Check up

UlcerGold 1

EKYGARD+

M-Power

EKYGARD+

EKYGARD+

M-Power

EKYGARD+

Liquid Blackie Lysine

D-Ty

ERAS

3. Klinische check up

- Meerdere malen tijdens het seizoen (meestal tijdens training)
- Klinisch onderzoek (hart, ogen longen etc.)
- Stand, beslag
- Aanspannen ondervoeten (buigproeven)
- "Opdraven" (Sleip) op rechte lijn en op de volte
- Nader orthopedisch onderzoek met mogelijk beeldvormende diagnostiek op kliniek
- Eventuele behandeling
- Onderzoek/behandeling kan ook bij eigen dierenarts plaatsvinden mits er een goede communicatie/terugkoppeling is!!

Sleip >>

4. Controle bloedwaarden

- In samenwerking met de GD een uitgebreide screening tijdens trainingen of net na een wedstrijd
- Aantal malen in het seizoen
- Frequentie hangt af van budget voor de desbetreffende discipline

5. Conditie meting: Fittest voor Eventing (en Endurance)

- Carolien Munsters (Equine Integration)
- Niet meer verplicht
- Gestandaardiseerde inspanningstest (Polar systeem)
 - Warming up
 - 3-4 stappen van 1000m op snelheid
 - Omslagpunt
- Analyse
- Trainingsschema

Fittest

- Meten van hartslag en lactaat bij toenemende snelheid
- Lactaat wordt op verschillende tijdstippen bepaald
- Omslagpunt per paard wordt bepaald
- Wordt duidelijk bij welke snelheid en met welke hartslag een paard gaat verzuren
- Trainingsniveau wordt vastgesteld
- Er kunnen gerichte trainingsadviezen gegeven worden
- Meten is weten!

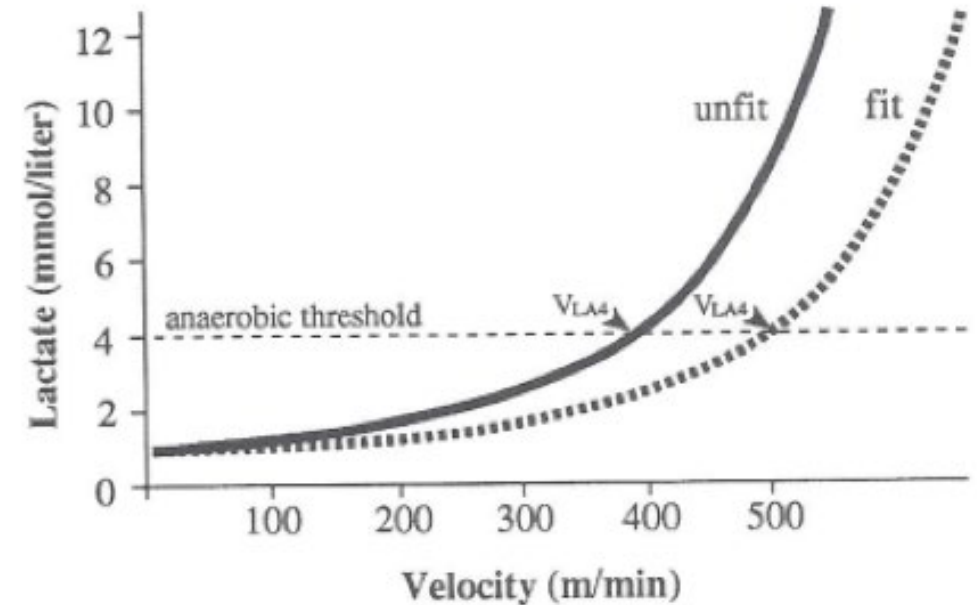

Figure 3.5. The increase in blood lactate with velocity before and after conditioning.

Fitheid paard

- Hoog omslagpunt: pas verzuren op hoge snelheid/inspanning
- Snel herstel na inspanning: lage hartslag maar ook snel herstel in verzuring
- Fitte paarden: hoog omslagpunt en snel herstel

6. Trainingskamp

- Ongeveer 2-3 weken voor kampioenschap
- Trainingen met privé trainer
- Controle paspoorten
- Check up
- Laatste veterinaire informatie delen (privé dierenarts)
- Beslissen of pony/paard fit to compete is
- Bespreken management pony/paard
 1. voer
 2. supplementen
 3. preventieve medicatie (omeprazol)
 4. plan voor veterinaire begeleiding tijdens kampioenschap
- Planning voor de reis (mogelijk een tussenstop en wanneer aankomst)

Kampioenschap

- 1. Reis
- 2. Controle bij aankomst
- 3. Veterinaire keuring (Horse Inspection)
- 4. Begeleiding tijdens competitie
- 5. Panic control
- 6. Sociaal programma

1. Reis

- Export papieren buiten de Benelux (gezondheidscertificaat)
- Whereabouts
- Horse App (temperatuur)
- Voorbereiding:
 - Mogelijke tussenstop bij vervoer over de weg (12-14 uur)
 - Water, hooi, ventilatie
- Risco's:
 - Stress
 - Uitdroging
 - Luchtwegproblemen
 - Maagproblemen
 - Shipping fever

Tijdens de reis

- Voldoende water en ruwvoer aanbieden
- Geen hooinet, van de grond laten eten
- Niet van de wagen afhalen
- Niet in de bandages
- Per vliegtuig kan minder stressvol zijn dan vervoer over de weg

2. Aankomst op de venue

- Controle door FEI dierenarts (Horse App invullen!)
- Stallen controleren
- Klinische controle (auscultatie hart en SAA)
- Verkenning venue
- Ponies/paarden laten opdraven
- Meeting met andere teamvets en veterinary comm.

3. Horse Inspection

- Bij aanvang van de competitie
- Re-inspection volgende dag is mogelijk (1 kans!)
- Gedurende de competitie vinden er afhankelijk van de discipline 1 of meerdere horse inspections plaats
- Endurance altijd meerdere

Horse Inspection

- Paard:
 - Gevlochten
 - Netjes
 - Hoofdstel en nummer!
- Ruiter:
 - Nette kleding
 - Helm
 - “Makkelijke” schoenen

Horse Inspection

Horse Inspection

4. Begeleiding tijdens de wedstrijd

- Elle ochtend vluchtige controle op stal van de paarden
- Mentale begeleiding
- Branden blussen
- Veterinaire behandeling /controle

Medicatie tijdens wedstrijd

- Bezit van verboden middelen/injectienaalden en spuiten op het wedstrijdterrein is strafbaar en betekent uitsluiting van het gehele team
- Verplicht meewerken aan onderzoek
- Geen medewerking verlening = positieve test
- Clean sport app

Medicatie tijdens wedstrijd

- Behandeling moet in principe in de “treatmentbox” plaatsvinden
- Formulier A of B kan noodzakelijk zijn
- Niet voor alles formulier nodig

6. A Veterinary Form B is not required for the treatment of Horses with the following substances:

- a) joint support: aminoglycans (e.g. Adequan), pentosan polysulphate (e.g. Pentosan), hyaluronic acid;
- b) injectable vitamins;
- c) amino acids; and
- d) injectable homeopathics.

Medicatie tijdens wedstrijd

Article 1061 Prohibited Treatments

1. The use of Banned Substances is always strictly prohibited.
2. The intra-articular administration of any medication is prohibited during FEI Events.
3. The use of per rectum treatments is prohibited during FEI Events.
4. The use of oxygen therapy is prohibited during FEI Events.
5. Recent blistering and/or firing resulting in evidence of inflammation or hypersensitivity or hyposensitivity is prohibited.
6. Horses are not permitted to compete after having undergone prohibited methods as described in Article 1004.

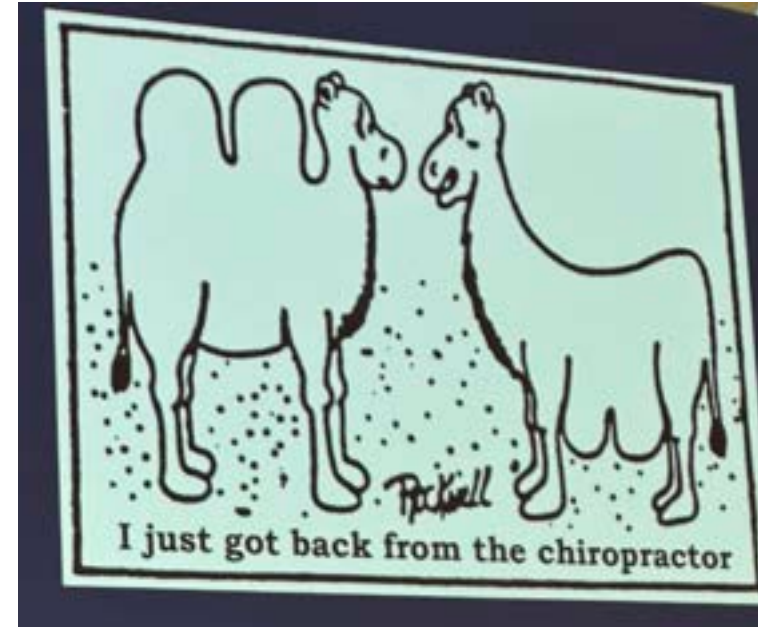
Permitted equine therapists

- Sinds 2018
- Restricted supportive therapies alleen door PETs
- Laser type IV verboden

Article 1063 Restricted Supportive Therapies

1. Restricted Supportive Therapies include:

- a) electrical current devices (e.g. TENS machines, NMES and interferential current);
 - b) therapeutic ultrasound therapy*;
 - c) vacuum therapy;
 - d) diathermy, radiofrequency or TECAR; and
 - e) physical therapies (e.g. physiotherapy, acupressure, trigger point massage, myofascial release, osteopathy, chiropractic and spinal manipulation); and
 - f) focused massage portable devices e.g. massage gun
- *Therapeutic ultrasound may be carried out by PRs, Additional PRs and/or Support Personnel provided they have obtained prior written permission of a PET or PTV with a suitable qualification.

Article 1062 Non-Restricted Supportive Therapies

1. Non-Restricted Supportive Therapies include:

- a) static magnetic equipment/ionic boots (e.g. magnetic rugs, magnetic leg and neck wraps);
- b) low frequency pulsed electromagnetic field (PEMF) machines (e.g. battery powered magnetic rugs and leg wraps);
- c) laser therapy using lasers of classes I to III;
- d) general massage and general massage equipment (e.g. equissage);
- e) cooling equipment;
- f) light emitting diode (LED) therapy devices;
- g) cooling and non-electric heating pads;
- h) kinesiology taping; and
- i) vibration plates;
- j) microcurrent; and
- k) low intensity pulsed ultrasound (LIPUS).

5. Panic Control

- Dik been
- Allergisch reactie
- Koliek

Panic control

- Koorts
- Kreupel
- Wond

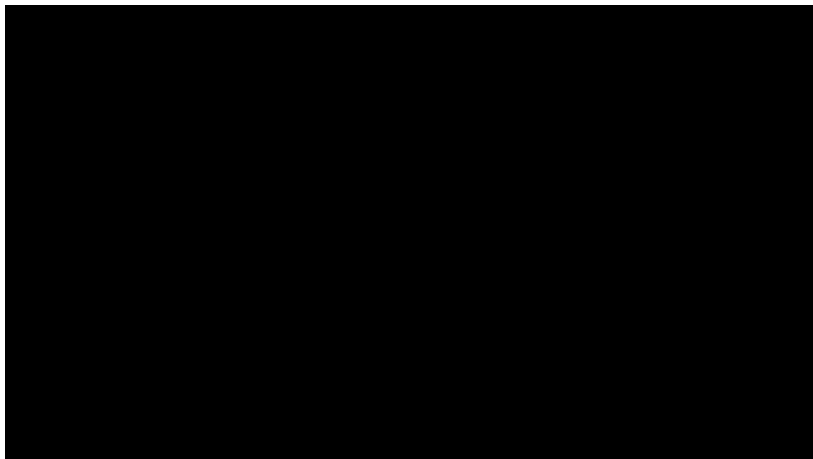
6. Sociaal programma

Medailles

Vragen?

**Edwin
Enzerink**

**Veterinair Centrum
Somerens**

**Willem
Greve**

**Springruiter
TeamNL Olympische
Spelen 2024**

**Emmelie
Scholtens**

**Dressuurrutter
TeamNL Olympische
Spelen 2024**

Lezing:
Bienvenue à Paris

Bienvenue a Paris

Emmelie Scholtens

Willem Greve

Edwin Enzerink

Road to Paris

- Voortraject (voorbereiding laatste 6 maanden)
- Voorbereiding laatste maand

Edwin Enzerink – D.V.M. Diplomate ECVS

Teamdierenarts voortraject

- Routine begeleiding op belangrijke wedstrijden voorjaar
- Kadertraining Olympisch kader en potentials
- NK Dressuur
- CHIO Rotterdam

-Vorbereiding laatste maand

Voortraject

- Overleg Bondscoach
- Zonodig andere staf KNHS/Team NL
- Huisbezoek selectie van de longlist paarden
- Overleg met privédierenarts van de ruiters
- Advies naar ruiters voor veterinaire fitheid
- Informeren bondscoach over veterinaire fitheid van de Paarden en blessurerisico's

Emmelie Scholtens voortraject

- Planning van de wedstrijden
- Planning van de trainingen
- Rustperiode en opbouw

Emmelie Scholtens voortraject

- Overleg eigenaren
- Inzet als dekhengst
- Toewerken naar piekmoment

Willem Greve voortraject

- Planning van de wedstrijden
- Planning van de trainingen
- Rustperiode en opbouw

Willem Greve voortraject

- Overleg eigenaren
- Inzet als dekhengst
- Toewerken naar piekmoment

Voortraject laatste maand

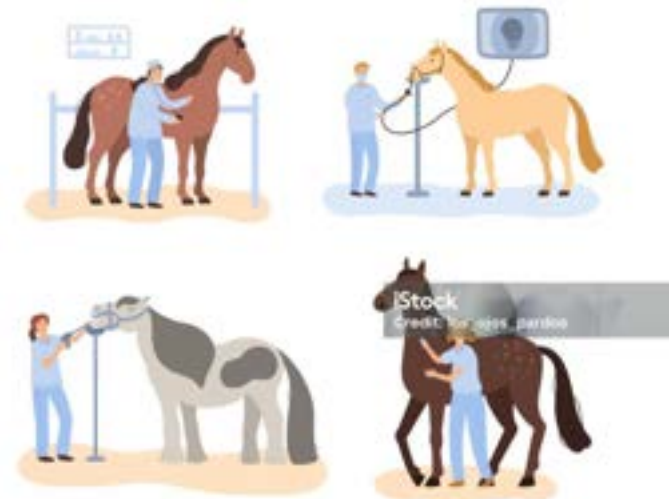
Veterinaire puntjes op de i

- Huisbezoek en trainingskamp
- Routinecheck
- Bloedonderzoek

Veterinaire puntjes op de i

- Huisbezoek en trainingskamp
- Routinecheck
- Bloedonderzoek
- Overleg met privédierenarts

EQUINE VETERINARY

Veterinaire puntjes op de i

- Huisbezoek en trainingskamp
- Routinecheck
- Bloedonderzoek
- Overleg met privédierenarts
- Supplementen check

Veterinaire puntjes op de i

- Huisbezoek en trainingskamp
- Routinecheck
- Bloedonderzoek
- Overleg met privédierenarts
- Supplementen check
- PAT (doping) Testing

Veterinaire puntjes op de i

Emmelie Scholtens laatste voorbereiding

Emmelie Scholtens laatste voorbereiding

- Laatste weken training
- Aanpassing voerregime

Willem Greve laatste voorbereiding

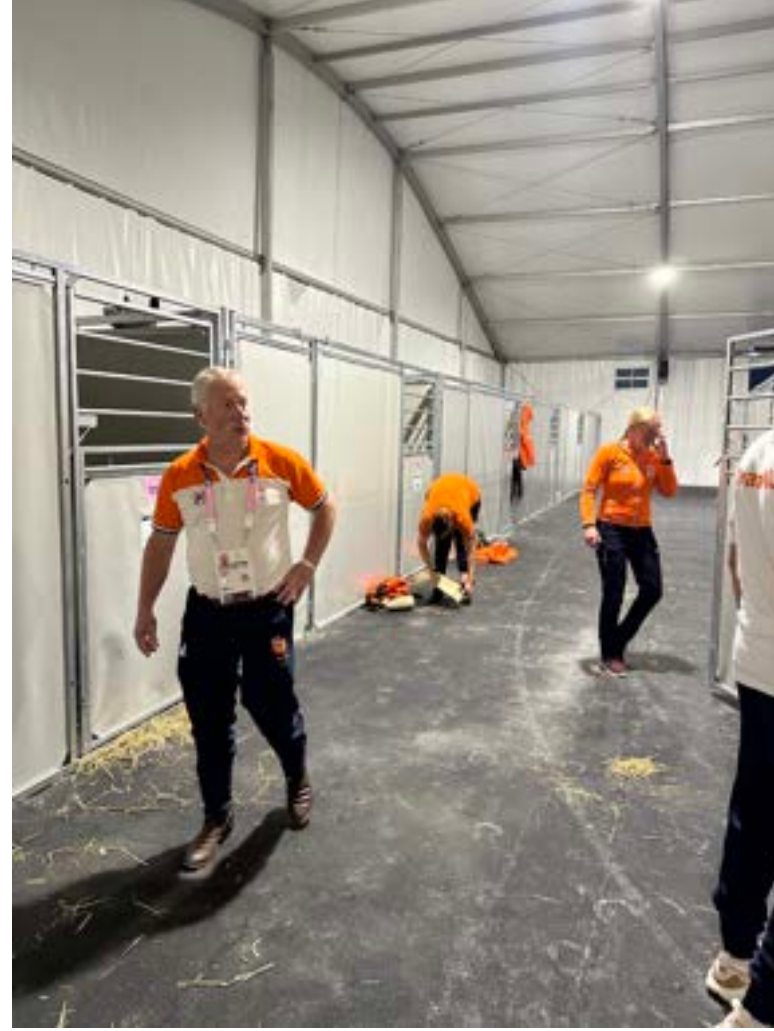
- Wedstrijden ter voorbereiding
- Trainings schema laatste weken

Bienvenue a Paris

Bienvenue a Paris

Bienvenue a Paris

Bienvenue a Paris

Bienvenue a Paris

Bienvenue a Paris

De veterinaire keuring

Bienvenue a Paris

Trainen in wedstrijdbaan

Bienvenue a Paris

Bienvenue a Paris

Bienvenue a Paris

Wedstrijddag

Bienvenue a Paris

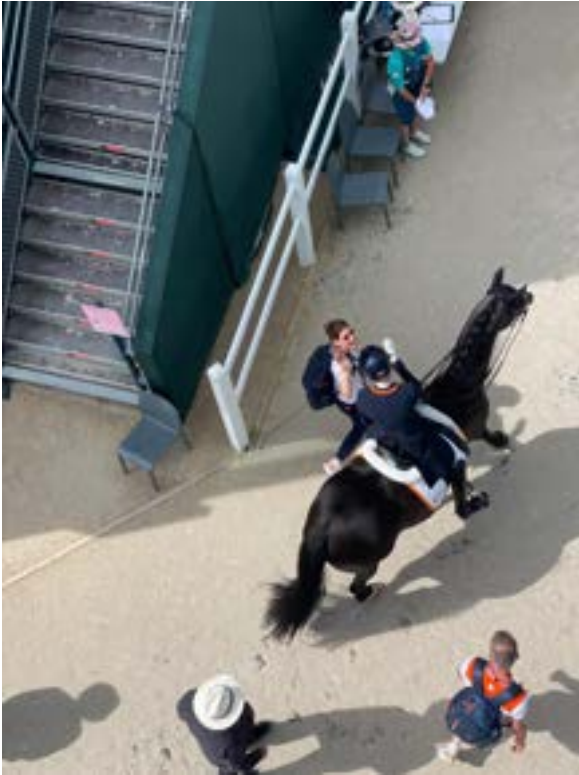

Bienvenue a Paris

Bienvenue a Paris

Bienvenue a Paris

Hitte protocol

- WBGT monitoring
- Warmtecameras
- Koelen met ijswater

IG OFFICIAL TRAINING

GREVE Willem

ANDORADO

CountDown Time 88

Paris 2024

Bienvenue a Paris

**Karin
Hendriks**

Lingehoeve
Oost-Nederland

**Marloes van
der Horst**

Veterinair Centrum
Somerens

Lezing:

**Teamwork makes
the reproduction work**

**Carmen
Scheffer**

Paardenkliniek
de Watermolen

**Willem van
Kampen**

Paardenkliniek
Wolvega

Lezing:

**Koorddansen van röntgen
naar OK - teamwork**

Merijn Zeeman

Wielerspoggeleider en sportief directeur Team
Visma-Lease a bike

Lezing:

**Van de kelder
naar de top**

Edwin Enzerink

Veterinair Centrum Someren

Lezing:

Bienvenue à Paris

**Maarten
Boswinkel**

Dierenhospitaal
Vlssdonk

**Anne
Hiensch**

Lingehoeve
Diergeneeskunde

Lezing:

Van mond tot kont

**Rijk-Jan
Pleijter**

Dier-N-Artsen
Diergeneeskunde

**Waling
Haytema**

Paardenkliniek Wolvega/
Indoor Friesland

Lezing:

Van stal naar team

Willem Greve

Springruiter TeamNL Olympische Spelen 2024

Lezing:

Bienvenue à Paris

Emmelie Scholtens

Dressuurrugter TeamNL Olympische Spelen 2024

Lezing:

Bienvenue à Paris

Unchained

Paardendierenartsen congres

Unchained

Paardendierenartsen congres

*Scan de QR-code
voor de handout*

Unchained

Paardendierenartsen congres